



EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Ātrais stāvokļa apskats ES budžeta neizpildītās saistības tuvplānā

2019. g. aprīlis

Saturs

	Punkts
Kopsavilkums	I–VII
Ievads	01–21
Kas ir RAL?	04–08
Saistību pamatojums	09–11
RAL uzskaitē	12–15
RAL palielināšanās	16–21
Kas ietekmē RAL?	22–78
Atšķirība starp saistību un maksājumu apropriācijām DFS ietvaros	24–29
Lēna DFS īstenošana	30–33
Konkrēts ESI fondu piemērs	34–69
RAL citās budžeta jomās	70–75
Ārējās darbības	70–72
Citas programmas	73–75
“Iespējami pārmērīgās RAL”	76–78
Salīdzinājums starp dalībvalstīm	79–85
Secinājums un turpmākā virzība	86–106
Vēsture atkārtotās	87–93
Riski attiecībā uz turpmāko budžetu	94–101
Kā samazināt RAL?	102–106

Pielikumi

I pielikums RAL sadalījumā pa galvenajām programmām 2014.–2017. gadā (miljonos EUR)

II pielikums Kumulatīvie maksājumu rādītāji un RAL 2017. gada beigās sadalījumā pa dalībvalstīm attiecībā uz 2014.–2020. gada DFS

ERP darbinieku grupa

Kopsavilkums

I Neizpildītās saistības, proti, piešķirtās, bet nesamaksātās summas, ir sistemātiski piesaistījušas daudzu ieinteresēto personu uzmanību ES budžetā. Tas saistīts ar šo saistību kopējo apjomu un to vērtības nepārtrauktu palielināšanos.

II Savās ikgadējās ES pārskatu revīzijās ERP seko neizpildīto saistību evolūcijai. Šā apskata uzmanības centrā ir neizpildīto saistību līmenis 2017. gada beigās, kas ir nesenākais gads, par kuru esam pabeiguši ikgadējo revīziju. Apskata mērķis nav nodrošināt ticamību saistībā šo summu, bet gan analizēt galvenos faktorus, kas to ietekmējuši. Mūsu ziņojums ir balstīts uz attiecīgo dokumentu caurskatīšanu, Komisijas sistēmās un citos ziņojumos pieejamo datu analīzi, diskusijām ar Komisijas dienestiem un atsevišķu neizpildīto saistību pārbaudi.

III Pēc vairākiem gandrīz nepārtrauktas palielināšanās gadiem neizpildīto saistību vērtība 2017. gada beigās bija sasniegusi 267 miljardus EUR. To lielā mērā ietekmēja atšķirība starp saistību apropriācijām un maksājumu apropriācijām, kā arī daudzgadu finanšu shēmu pārklāšanās un ES finansēto programmu lēnā īstenošana. Daļu no minētā palielinājuma var saistīt arī ar ES budžeta palielināšanos, tostarp vajadzību pielāgoties jauno dalībvalstu pievienošanās procesam.

IV Noteikumi, kas reglamentē izdevumus dažādās budžeta jomās, ir būtiski ietekmējuši neizpildīto saistību pieaugumu. Lielāko daļu — 189,9 miljardus EUR— 2017. gada beigās veidoja Eiropas strukturālie un investīciju fondi (ESI fondi), galvenokārt šādu iemeslu dēļ:

- ESI fondu programmu īstenošanas periodu pārklāšanās;
- novēlota ESI fondu programmu tiesiskā regulējuma pieņemšana;
- automātiskas saistību atcelšanas perioda pagarināšana no diviem līdz trim gadiem;
- kavēšanos rada jaunās procedūras un prasības, kas attiecas uz ESI fondu izdevumiem 2014.–2020. gada periodam.

V Mēs aprakstām nozīmīgos riskus, ko augstais neizpildīto saistību līmenis var radīt ES budžetam. Tas var novest pie nespējas savlaicīgi izpildīt maksājumu pieprasījumus, jo gada budžetos var pietrūkt naudas, kā arī palielinās finanšu riski ES budžetam.

VI Neizpildīto saistību līmeni var samazināt, ja

- maina līmeni tā budžeta komponentiem: saistībām, maksājumiem un atceltajām saistībām;
- novērš to palielinājuma faktoros un
- nodrošina finanšu disciplīnu un vienkāršākus noteikumus budžeta izdevumiem.

VII Mēs piedāvājam iespējamus risinājumus, kurus esam apsvēruši savā iepriekšējā darbā. Piemēram,

- savlaicīga 2021.–2027. gada DFS un saistīto daudzgadu programmu pieņemšana;
- vienkāršāki noteikumi budžeta izdevumiem;
- pareiza maksājumu vajadzību prognozēšana un
- pienācīga līdzsvara nodrošināšana starp saistībām paredzētajām apropriācijām un maksājumiem.

Ievads

01 Neizpildīto saistību kopējā vērtība, ko sauc arī par “RAL”¹ ir tikusi apspriesta daudzās ES budžetā ieinteresēto personu debatēs. Daudzu gadu garumā mēs savos gada pārskatos esam pauduši bažas par minēto palielināšanās tendenci², iesakot Komisijai rīkoties, lai pazeminātu šo līmeni. Šā apskata mērķis ir palūkoties, kā neizpildīto saistību summa ir pieaugusi līdz 2017. gada beigām un kādi ir galvenie faktori, kas nosaka šo tendenci. Mēs aprakstām galvenos riskus, kas saistīti ar augstu RAL līmeni un izdarām secinājumus, pamatojoties uz dažiem mūsu iepriekšējiem ieteikumiem.

02 Šis nav revīzijas ziņojums, bet gan apskats, kas galvenokārt balstīts uz publiski pieejamu informāciju. Mēs to sagatavojām, izmantojot jautājumus, kurus saņēmām, kad 2018. gada 4. oktobrī Eiropas Parlamenta Budžeta kontroles komitejai prezentējām savu gada pārskatu par 2017. finanšu gadu. Tāpat tas balstīts uz mūsu gada pārskatos un vairākos īpašos ziņojumos sniegto informāciju. Mēs arī pārbaudījām attiecīgos Komisijas un citu struktūru sagatavotos dokumentus un rīkojām sanāksmes ar Komisijas dienestiem, kuri pārstāv galvenās izdevumu jomas, kas veicina RAL³.

03 Gada pārskatos mēs pārbaudām saistību izlasi, ko veido revidētā finanšu gadā uzņemtās saistības un iepriekšējos gados neizpildītās saistības. Mēs esam apkopojuši rezultātus, ko sava 2017. gada pārskata kontekstā ieguvām, pārbaudot saistības; esam tos papildinājuši ar vēl vienu izlasi, ko veido 30 neizpildītas saistības, cenšoties noskaidrot, kāpēc tās nav izpildītas.

¹ Franču valodā “*reste à liquider*”.

² Piemēram, sk. 2017. gada pārskata 2.48. punktu; 2016. gada pārskata 2.14. punktu; 2015. gada pārskata 2.40. punktu; 2011. gada pārskata 1.37. un 1.38. punktu; 2007. gada pārskata 3.8.–3.11. punktu; 2003. gada pārskata 2.16.–2.20. punktu.

³ Mēs apmeklējām ģenerāldirektorātus, kas atbild par ES budžeta pārvaldību (BUDG ĢD), reģionālo un pilsētu kohēzijas politiku (REGIO ĢD), lauku attīstību (AGRI ĢD), kaimiņattiecībām un paplašināšanās sarunām (NEAR ĢD) un pētniecību un inovāciju (RTD ĢD).

Kas ir RAL?

04 Lai Komisija varētu uzņemt juridiskas saistības sniegt finansējumu (“juridiskās saistības”), tās rīcībā jābūt Eiropas Parlamenta un Padomes apstiprinātam gada budžetam. Gada budžets ietver saistību apropriācijas, summas, kas pieejamas saistībām konkrētajā gadā, bet kuras ne vienmēr izmaksā tajā pašā gadā, maksājumu apropriācijas un faktiskās summas, ko var izmaksāt attiecīgajā gadā.

05 RAL ietver visas saistības, kas veiktas kārtējā un iepriekšējos gados un kas vēl nav samaksātas vai atceltas. To lielākā daļa atspoguļo ES budžeta nākotnes finanšu saistību.

06 Objektīvi pastāv kāds laika sprīdis no programmas sākšanas⁴, kad saistības uzņemas par visiem līdzekļiem pilnībā vai arī tos sadala pa gadiem, un datumu, kad veic maksājumus. Ņemot vērā projekta veidu, procedūras pirms darba sākšanas var ietvert aicinājumu izteikt ieinteresētību, ES finansējuma pieteikumu novērtējumu, lēmumus par ES finansējuma piešķiršanu, kā arī uzaicinājumus iesniegt piedāvājumus un līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu. Tiklīdz šie pasākumi ir veikti un projekts tiek īstenots, radušies izdevumi jādeklarē, jāpārbauda un jāapstiprina pirms maksājuma pieprasījuma nosūtīšanas Komisijai. Šo procedūru ilgums ir atkarīgs no konkrētā projekta, un sarežģītu infrastruktūras projektu gadījumā tās var ilgt vairākus gadus.

07 Tādējādi, ņemot vērā, ka saistības tiek uzņemtas katru gadu, tās var palikt neizpildītas vairāku gadu garumā, kamēr tiek īstenoti projekti. Šajā laikā tās veido RAL, kuru vērtība palielinās, kad tiek uzņemtas jaunas saistības, un samazinās, kad veic maksājumus vai saistību atcelšanu.

08 Ne visas neizpildītās saistības tiek pilnā mērā samaksātas. Dažas tiek anulētas (atceltas) regulējumā noteiktu dažādu iemeslu dēļ. Šāda saistību atcelšana samazina RAL. Starp piemēriem ir summas, par kurām no ES budžeta uzņemtas saistības, kuras pārsniedz termiņus, kad var veikt maksājumus, vai ir pārāk lielas, ja kopējie maksājumi ir mazāki par līgumos paredzētajiem. Atcelto saistību vērtība ir relatīvi neliela, pēdējos 11 gados (2007.–2017. g.) tās veidoja 2,1 % no kopējām uzņemtajām saistībām.

⁴ Attiecībā uz DFS 1.b kategoriju darbības programmas ir detalizēti plāni, kuros dalībvalstis nosaka, kā nauda no ES budžeta tiks izlietota. Programmas īsteno, izmantojot projektus, kurus izvēlas un uzrauga dalībvalstis.

Saistību pamatojums

09 Parastais saistību pamatojums atšķiras dažādās budžeta jomās. **1. tabulā** sniegti piemēri saistību pamatojumam katrā ES daudzgadu finanšu shēmas (DFS) izdevumu kategorijā.

1. tabula. Saistību pamatojums

DFS izdevumu kategorija	Saistību pamatojums
1.a kategorija Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	Līgumi ar pētniekiem un pētniecības organizācijām, finansēšanas līgumi infrastruktūras projektiem, organizācijām, kas darbojas ar kosmosa programmām, un valstu aģentūrām, kas īsteno <i>ERASMUS</i> programmas.
1.b kategorija Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija	Ilgadējie maksājumi, kas noteikti darbības programmu finansēšanas plānā paredzētajiem kohēzijas izdevumiem.
2. kategorija Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	Gada maksājumi, kas noteikti darbības programmu finansēšanas plānā paredzētajiem izdevumiem lauku attīstībai. Zvejas nolīgumi, kas pamatoti ar Padomes un trešo valstu parakstītiem protokoliem zvejas tiesību garantēšanai.
3. kategorija Drošība un pilsonība	Līgumi un nolīgumi ar dalībvalstīm vai citām trešām personām veselības, kultūras, patvēruma, vienlīdzības un taisnīguma veicināšanai.
4. kategorija Globālā Eiropa	Finansēšanas nolīgumi, kas parakstīti ar attīstības partneriem uz noteiktu laiku.
5. kategorija Administrācija	Iepirkuma līgumi par piegādēm un pakalpojumiem.

Avots: ERP.

10 Atsevišķas saistības, piemēram, infrastruktūras projektiem, var palikt neizpildītas vairākus gadus. 2017. gadā *RAL* kopsumma 267,3 miljardu EUR apmērā atspoguļoja vidēji 2,7 saistību gadus, kur uzņemtās saistības ilga vairāk par gadu⁵. DFS pozīcijās tas atšķiras, jo katrā kategorijā ir cits saistību raksturs un projekti (**2. tabula**).

⁵ Aprēķināts kā *RAL* summa 2017. gada beigās, kas dalīta ar 2017. gada budžeta diferencēto saistību apropriāciju summu. Diferencētās saistību apropriācijas atspoguļo summas, kas parasti nav jāizmaksā tajā pašā gadā, bet nākotnē.

2. tabula. RAL gados, kad saistības ilgst vairāk par vienu gadu

DFS kategorija	RAL saistību gados
1. Gudra un iekļaujoša izaugsme	
1.a Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	1,7 gadi
1.b Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija	3,0 gadi
2. Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	2,3 gadi
3. Drošība un pilsonība	1,2 gadi
4. Globālā Eiropa	2,7 gadi
5. Administrācija	neattiecas
Visas DFS kategorijas	2,7 gadi

Avots: Komisijas ziņojums par budžeta un finanšu pārvaldību 2017. gadā.

11 Lielākajā daļā izdevumu kategoriju apvienotas viena gada laikā uzņemtās un samaksātās saistības ar saistībām, kas pārnestas uz nākamajiem gadiem. Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF), kas ietilpst 2. kategorijā, un 5. kategoriju “Administrācija” gandrīz pilnībā veido saistības, kas samaksātas tajā pašā gadā un kam līdz ar to nav ietekmes uz RAL. *I pielikumā* sniegta plašāka informācija par galvenajām programmām.

RAL uzskaitē

12 RAL ir uzrādītas “ES konsolidētajos gada pārskatos” – gan budžeta izpildes ziņojumos, gan finanšu pārskatos. Budžeta izpildes ziņojumos parādīta RAL kopsumma, bet konsolidētajos gada pārskatos 2017. gada beigās⁶ RAL kopējā vērtība, kas ir 267,3 miljardi EUR, ir sadalīta starp saistībām (45,9 miljardi EUR) un ārpusbilances posteņiem (221,4 miljardi EUR).

13 RAL daļa, kas bilancē atzīta par saistībām, ir summa, kas iekļauta izdevumos un uzrādīta kā:

- o izmaksājamā summa, par izmaksu pieprasījumiem vai par saņemtajiem, bet vēl nesamaksātajiem pieprasījumiem/rēķiniem;

⁶ Eiropas Savienības konsolidētie gada pārskati — 2017. finanšu gads, COM(2018) 521.

- o vai uzkrātās maksas, kas atbilst summām, par kurām vēl nav saņemti pieprasījumi, bet kuras var saistīt ar programmas vai projekta virzību.

14 *RAL* daļa, kas uzrādīta kā ārpusbilances postenis⁷, ir saistības, kuras nevar (vēl) saistīt ar izdevumu summu. Tās ir iespējamās saistības, kas tiks izmaksātas vai atceltas turpmākajos gados.

15 Vienošanās projekts par Apvienotās Karalistes izstāšanos no ES paredz, ka Apvienotā Karaliste segs Savienībai AK daļu ES budžeta saistībās⁸, kas 2020. gada 31. decembrī nebūs izpildītas⁹. *RAL* palielināšanās līdz ar to nozīmē lielāku norēķina summu. Tomēr tas nepalielina AK kopējās iemaksas, jo lielāks *RAL* arī nozīmē mazākas iemaksas par to pašu summu periodā līdz 2020. gada 31. decembrim.

***RAL* palielināšanās**

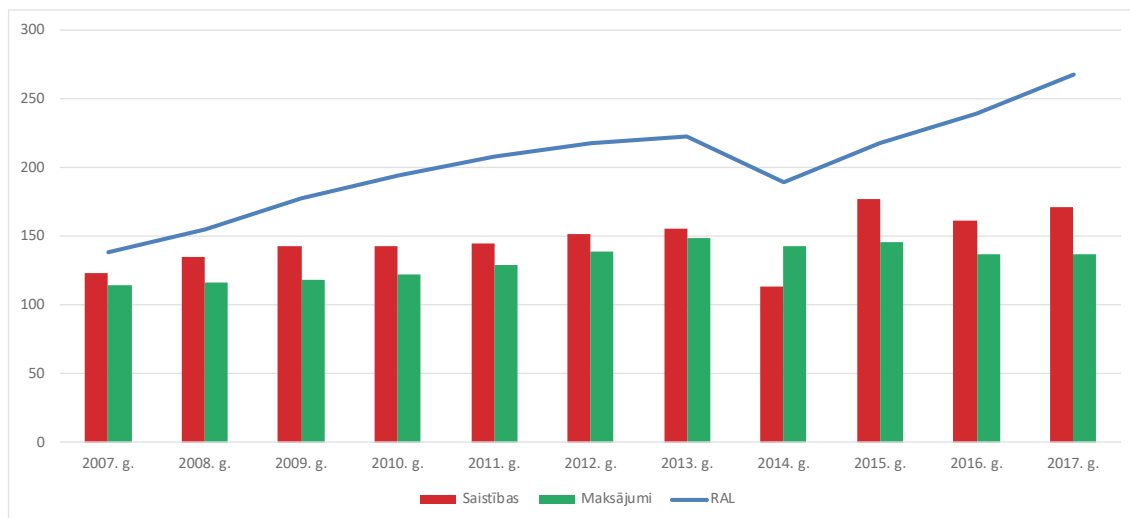
16 *RAL* ir pakāpeniski palielinājušās, kā uzskatāmi parādīts **1. attēlā**, bet pēdējo gadu laikā tās ir palielinājušās krasi. Pieaugums ir no 138,7 miljardiem EUR 2007. gadā līdz 267,3 miljardiem EUR 2017. gada beigās, kas atbilst 93 % palielinājumam. Paredzams, ka šī palielināšanās nākotnē turpināsies (**91. punkts**).

⁷ Sk. ES 2017. gada konsolidēto gada pārskatu 5.1. skaidrojumu "Neizpildītās budžeta saistības, kas vēl nav iekļautas izdevumos".

⁸ Un Savienības decentralizēto aģentūru budžetus.

⁹ Un AK daļu saistībās, kuras uzņemtas 2021. gadā par saistību apropriācijām, kas pārnestas no 2020. gada budžeta.

1. attēls. RAL palielinājums (miljonos EUR)



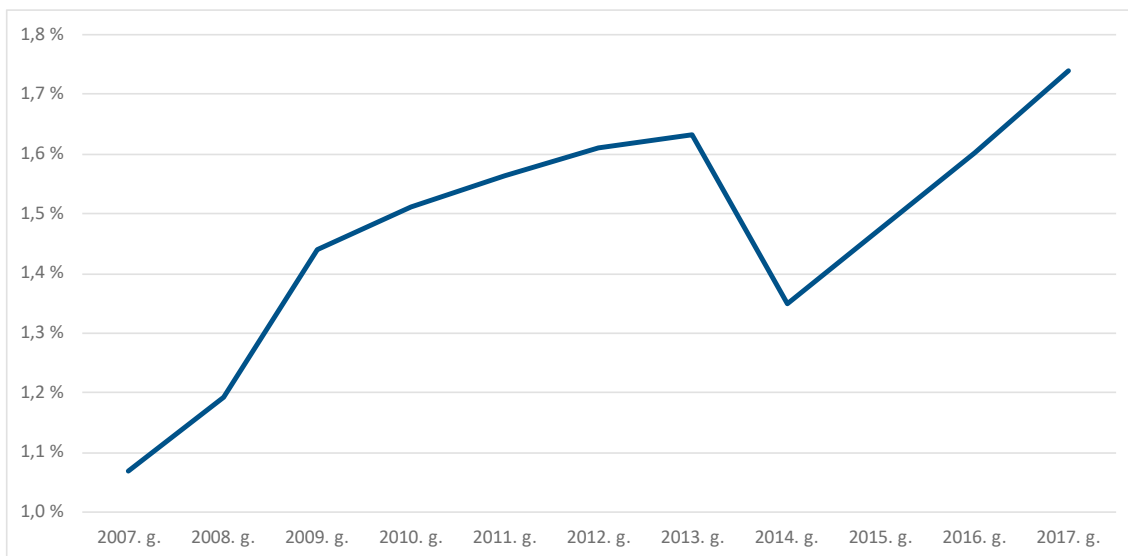
Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas ziņojumiem par budžeta un finanšu pārvaldību.

17 2017. gads ir 2014.–2020. gada DFS ceturtais gads. 2017. gadā RAL bija 25 % no kopējām DFS saistību apropriācijām. Ceturtajā 2007.–2013. gada DFS (2010. g.) RAL bija tikai 20 % no kopējām saistību apropriācijām. RAL saistību gados, kas ilgst vairāk nekā vienu gadu, arī palielinājušās no 2,4 gadiem 2010. gadā uz 2,7 gadiem 2017. gadā.

18 RAL ir nominālvērtība. Tās palielināšanās ir saistīta ar inflāciju attiecīgajos gados, ietekmējot saistības un maksājumus, kas to veido. Inflācijas ietekme var būt nozīmīga, ja salīdzina ilgākus laikposmus¹⁰. Ņemot vērā inflācijas ietekmi, mēs **2. attēlā** uzrādām RAL kā ES nacionālā kopienākuma (NKI) procentuālo daļu. Salīdzinot attiecīgās DFS ceturto gadu, RAL ir palielinājušās no 1,5 % no NKI 2010. gadā līdz 1,7 % 2017. gadā.

¹⁰ Saskaņā ar DFS regulas 6. panta 1. punktu Komisija katru gadu koriģē DFS, lai ņemtu vērā inflāciju, piemērojot fiksētu deflatoru, kas ir 2 % gadā.

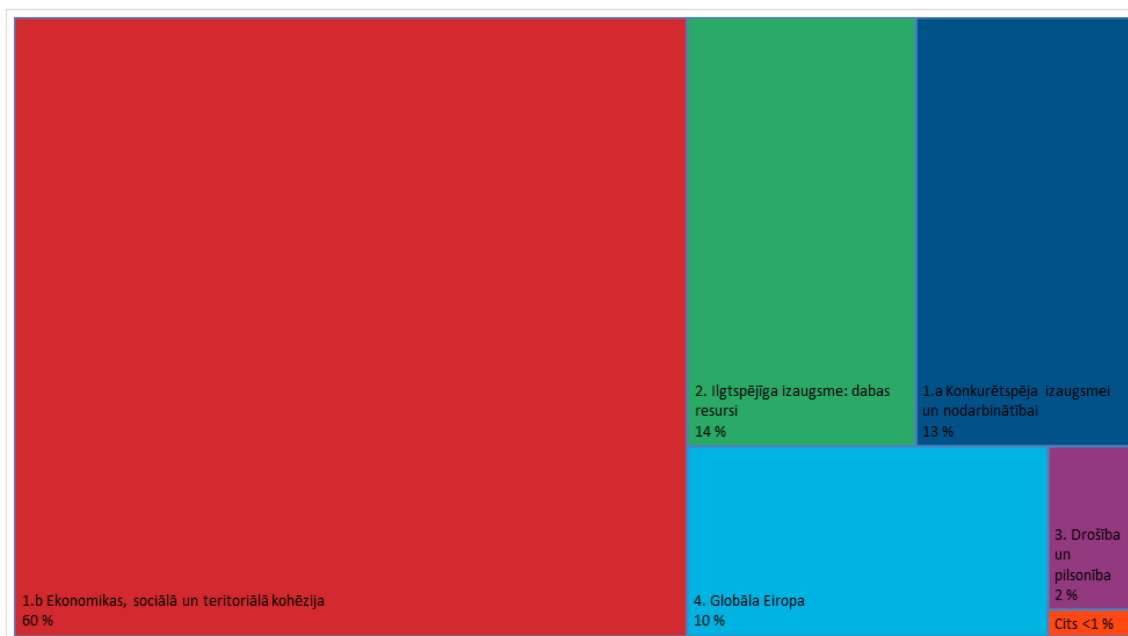
2. attēls. RAL palielināšanās, izteikta kā ES NKI procentuālā daļa



Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas ziņojumiem par budžeta un finanšu pārvaldību un Komisijas ikgadējās makroekonomikas (AMECO) datubāzes datiem.

19 2017. gada beigās RAL bija 267,3 miljardi EUR, galvenokārt pateicoties 1.b kategorijai, kurai sekoja daļa no 2. kategorijas, kuru īsteno, izmantojot saistības, kas ilgst vairāk nekā gadu, kā parādīts [3. attēlā](#).

3. attēls. 2017. gada RAL sadalījumā pa DFS izdevumu kategorijām

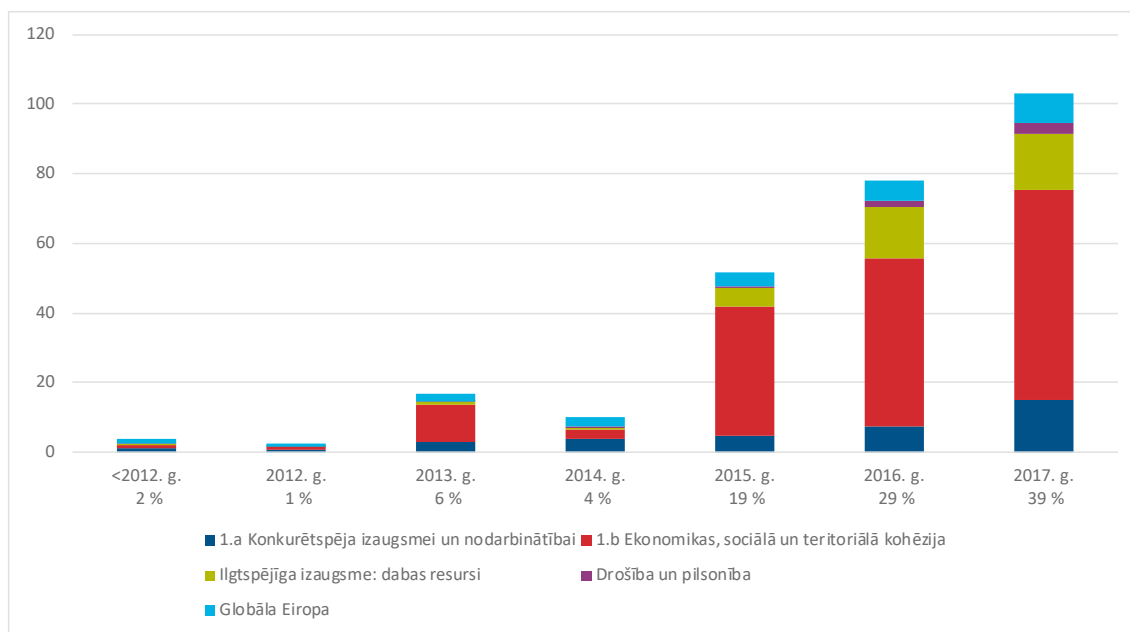


Avots: ERP, pamatojoties uz ES 2017. gada konsolidētajiem pārskatiem.

20 Lielākā daļa RAL attiecīgā gada beigās attiecas uz iepriekšējo trīs gadu saistībām. Tas lielā mērā atspoguļo izdevumu modeli, ko izmanto Eiropas strukturālajiem un investīciju (ESI) fondiem, kur dalībvalstis riskē zaudēt līdzekļus, ja triju gadu laikā

neiesniedz atmaksājuma pieprasījumus (**44.–46. punkts**). **4. attēlā** 2017. gada *RAL* parādīts sadalījumā pa saistību gadiem, jo 87 % no kopējās summas veidojās iepriekšējos trīs gados.

4. attēls. 2017. gada *RAL* sadalījumā pa saistību rašanās gadiem (miljardos EUR)



Avots: ERP, pamatojoties uz ES 2017. gada konsolidētajiem pārskatiem.

21 Pēc ES paplašināšanās ar 13 jaunām dalībvalstīm¹¹ 2004., 2007. un 2013. gadā automātiski palielinājās ES budžets un rezultātā pieauga *RAL*. 2007.–2013. gada DFS bija pirmais periods, kas iekļāva 27 dalībvalstis (28 – pēc Horvātijas pievienošanās 2013. gadā). Saistību apropriācijas palielinājās no 752 miljardiem EUR 2000.–2006. gada DFS līdz 976 miljardiem EUR 2007.–2013. gada DFS un līdz 1087 miljardiem EUR 2014.–2020. gada DFS. Tas izraisīja *RAL* palielināšanos. ESI fondu *RAL*, kas attiecas uz jaunajām dalībvalstīm, 2010. gadā bija 53,4 miljardi EUR, bet 2017. gadā – 93,7 miljardi EUR.

¹¹ Čehijas Republika, Igaunija, Kipra, Ungārija, Latvija, Lietuva, Malta, Polija, Slovēnija un Slovākija pievienojās ES 2004. gadā, Bulgārija un Rumānija – 2007. gadā, bet Horvātija – 2013. gadā.

Kas ietekmē *RAL*?

22 Turpmākajās sadaļās aprakstīta dažādu faktoru ietekme uz *RAL*. Lai gan to atsevišķu ietekmi nevar precīzi noteikt, iespēju robežās mēs sniedzam skaitliskos datus, kas varētu izskaidrot, kāda ir katra faktora ietekme uz *RAL*. Mēs esam pievērsuši īpašu uzmanību pašreizējai DFS (2014.–2020. gadam), kuras laikā izveidojās lielākā daļa pašreizējo *RAL*, un iepriekšējai DFS (2007.–2013. gadam), jo tas sniedz iespēju pārbaudīt vienu gandrīz pilnīgu pabeigtu DFS.

23 Daži no faktoriem, kas ietekmē *RAL*, ietekmē arī budžetu kopumā (piemēram, starpība starp saistību un maksājumu apropriācijām, DFS lielums), bet citi vairāk izpaužas konkrētās izdevumu jomās (piemēram, noteikumi par automātisku saistību atcelšanu). Ņemot vērā, ka ESI fondi rada vairāk nekā divas trešdaļas *RAL*, mēs izpētījām sīkāk to veidošanos un izdevumu modeļus kopumā. Savā analizē mēs sniedzam komentārus arī par 1.a,3. un 4. kategoriju. Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF), kas ir daļa no 2. kategorijas, un visa 5. kategorija (Administrācija)¹² izmanto apropriācijas, ko izmanto tajā pašā gadā, kad par tām ir uzņemtas saistības, un gandrīz nemaz nepalielina *RAL*, tāpēc mēs tās savā analizē neiekļāvām.

Atšķirība starp saistību un maksājumu apropriācijām DFS ietvaros

24 ES budžets tiek pieņemts tā, ka saistības, kas paredzētas kādai no DFS, nesakrīt ar budžetā paredzētajiem maksājumiem. Šī atšķirība atspoguļo saistības, kas DFS ietvaros nav samaksātas, bet kuras vajadzēs samaksāt, izmantojot maksājumu apropriācijas no nākamajām DFS, vai kuras tiks atceltas.

25 Atšķirības vairāk vai mazāk bija vērojamas nesenākajās DFS. Tomēr 2014.–2020. gada DFS ieviesa lielāko atšķirību starp kopējiem maksimālajiem apjomiem saistību un maksājumu apropriācijām¹³, kas 2011. gada cenās bija 51,5 miljardi EUR

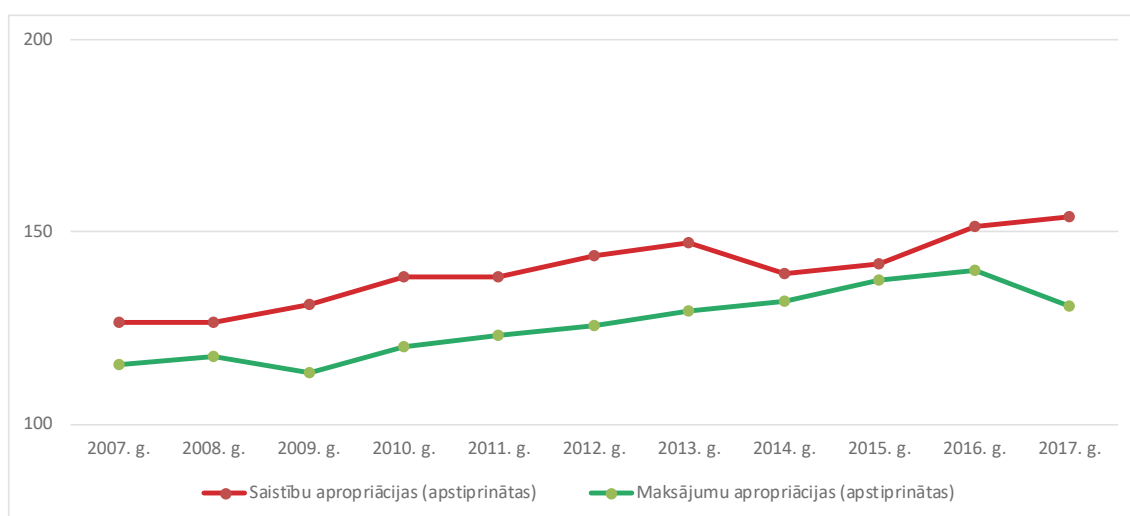
¹² *RAL* 5. kategorijai “Administrācija” 2017. gada beigās bija 867 miljoni EUR, no kuriem 508 miljoni EUR neattiecās uz Komisiju, bet uz citām ES iestādēm.

¹³ DFS ir noteiktas gada maksimālās summas (“maksimālie apjomi”), ko ES attiecīgajā periodā var tērēt. Tās izteiktas kā saistību un maksājumu apropriācijas. Starpību (“rezervi”) starp

(starpība ar 2007.–2013. gada DFS bija 50 miljardi EUR 2011. gada cenās). “Komisija uzskata, ka atšķirība starp saistībām un maksājumiem atbilst pareizas finanšu pārvaldības principiem un juridiskajām prasībām”¹⁴.

26 5. attēlā parādīta ikgadējā starpība starp saistībām, par kurām nobalsots, un maksājumu apropriācijām ES budžetos 2007.–2017. gadam, kas kopā veido 153,4 miljardus EUR un palielina RAL.

5. attēls. Gada starpība starp piešķirtajām saistību un maksājumu apropriācijām (miljardos EUR)



Avots: ERP, pamatojoties uz informāciju, kas sniegta Komisijas ziņojumos par budžeta un finanšu pārvaldību.

27 Saskaņā ar Komisijas sniegto informāciju šis faktors veicinās turpmāku RAL palielināšanos — “sagaidāms, ka RAL palielināšanās tendence turpināsies, jo to nosaka starpība starp saistību un maksājumu apropriācijām”¹⁵.

28 6. attēlā salīdzināts RAL palielinājums gadā un iespējamais palielinājums, ņemot vērā saistību apropriāciju un maksājumu apropriāciju līmeni, kas ietverts apstiprinātajā budžetā. Palielinājumu, kas mazāks par plānoto, 2012. un 2013. gadā var izskaidrot ar

gada maksimālajiem apjomiem un budžeta apropriācijām var izmantot neparedzētām vajadzībām un ārkārtas gadījumiem.

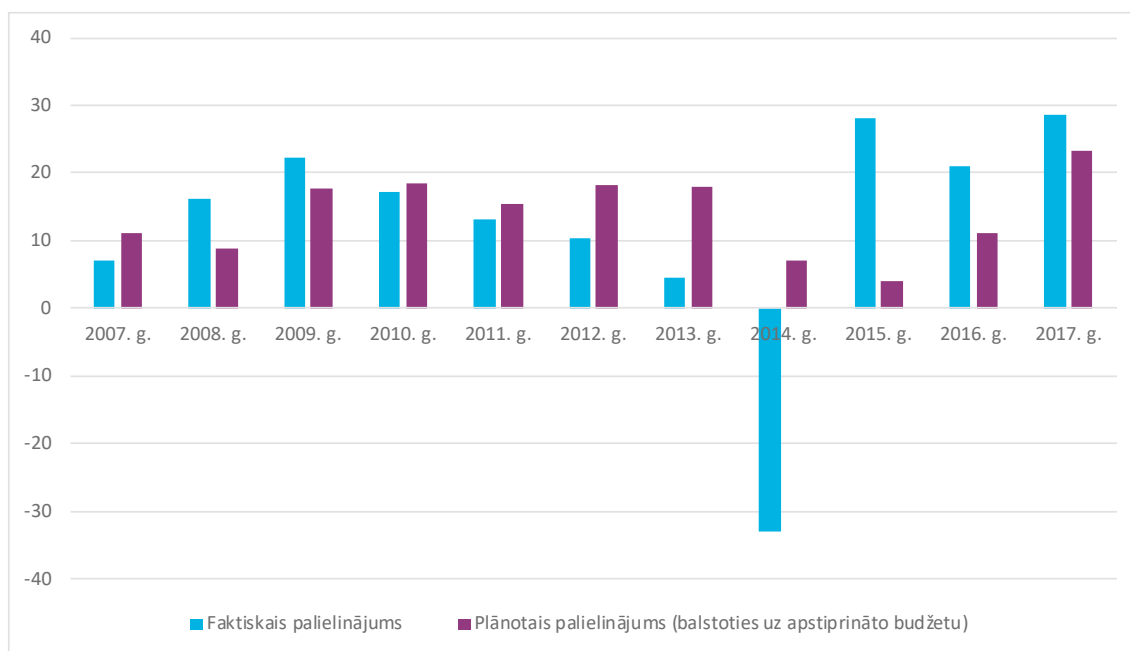
¹⁴ Komisijas dienestu darba dokuments, kas pievienots Komisijas paziņojumam Eiropas Parlamentam un Padomei, Daudz gadu finanšu shēmas 2014.–2020. gadam vidusposma pārskats/pārskatīšana. Uz rezultātiem orientēts ES budžets, SWD(2016)299 final.

¹⁵ Sk. “Eiropas Komisijas ziņojums par budžeta un finanšu pārvaldību – 2017. finanšu gads”, 37. lpp.

papildu maksājumu apropriācijām šo gadu laikā; tās tika piešķirtas, lai segtu nepietiekamās maksājumu apropriācijas, bet samazinājums 2014. gadā radās saistību pārplānošanas rezultātā (**61. punkts**).

29 Faktiskais palielinājums 2015.–2017. gadā bija daudz lielāks nekā plānots, pat ņemot vērā 2014. gadā veikto pārplānošanu. Tas radās galvenokārt tāpēc, ka kavējās programmu īstenošana, galvenokārt 1.b kategorijā, kā rezultātā maksājumu vajadzības bija zemākas nekā budžetā paredzēts.

6. attēls. RAL faktiskais un paredzamais pieaugums (miljardos EUR)



Avots: ERP, pamatojoties uz informāciju, kas sniegta Komisijas ziņojumos par budžeta un finanšu pārvaldību.

Lēna DFS īstenošana

30 Laikposmā no 2007. līdz 2010. gadam budžeta izdevumi tika īstenoti ievērojami lēnāk, nekā bija paredzēts, vienojoties par attiecīgo DFS maksimālajiem apjomiem. Īpaši kavējās jaunu kohēzijas programmu sākšana. Tā kā dalībvalstis bija aizņēmas ar 2000.–2006. gada DFS programmu savlaicīgu pabeigšanu, maksājumu apropriāciju līmenis gada budžetos saglabājās ievērojami zemāks par attiecīgajiem maksimālajiem apjomiem¹⁶. Tomēr vienlaikus saistības katru gadu tika izmantotas gandrīz pilnībā. Tas radīja strauju RAL palielinājumu no 131,7 miljardiem EUR DFS perioda sākumā (2006. gada beigās) līdz 194,4 miljardiem EUR 2010. gada beigās.

¹⁶ Sk. *European Union public finance*, piektais izdevums 96. lpp.

31 Laikposmā no 2011. līdz 2013. gadam programmas īstenošanas gaita paātrinājās. Tas bija toreiz, taču 2007. gada finanšu krīze izraisīja smagu recesiju un valsts budžeta un parādu līmeņu palielināšanos. Rezultātā nepietika maksājumu apropriāciju, un vairākus miljardus vērtu maksājumu pieprasījumu apmaksā tika atlikta uz vēlāku. Tā iznākumā 2012. gada beigās RAL palielinājās līdz 217,8 miljardiem EUR. Savos 2011. un 2012. gada pārskatos mēs vēršam uzmanību uz šo fenomenu¹⁷.

1. izcēlums

Pārmērīgs neveikto maksājumu uzkrājums

Gada beigās Komisija klasificē neizpildīto maksājumu pieprasījumu summu (uzkrājumu) kā "normālu" un "pārmērīgu". Normālu apmēru veido pieprasījumi, kas saņemti par vēlu, lai tos izskatītu līdz gada beigām, savukārt pārmērīgs apmērs attiecas uz pieprasījumiem, kurus nevar izpildīt, jo budžetā nepietiek maksājumu apropriāciju.

Komisija 2011. gada beigās saņēma no dalībvalstīm lielu maksājumu pieprasījumu skaitu, galvenokārt ESI fondu ietvaros. No šiem pieprasījumiem 11 miljardus EUR nevarēja apmaksāt, jo 2011. gada budžetā nepietika maksājumu apropriāciju. Minētie pieprasījumi tika samaksāti 2012. gada pirmajos mēnešos. Līdzīgas situācijas veidojās arī turpmākajos gados, un 2014. gadā neizpildīto maksājumu uzkrājums sasniedza maksimālo apmēru 24,7 miljardus EUR. 2015. gadā "Kopīgā paziņojumā par maksājumu plānu"¹⁸ Eiropas Parlaments, Padome un Komisija vienojās pakāpeniski izskaust "pārmērīga" neizpildīto maksājumu pieprasījumu uzkrājumu līdz 2016. gada beigām. Veiktie pasākumi un ietekme, ko radīja ESI fondu programmu 2014.–2020. gadam īstenošanas sākuma aizkavēšana, mazināja neizpildīto maksājumu uzkrājumu līdz 2016. gada beigām.

32 DFS 2014.–2020. gadam tika pieņemta 2013. gada 2. decembrī. Līdz ar to lielākā daļa ESI fondu darbības programmu 2014. gadā netika apstiprinātas, tāpēc 33 miljardus EUR¹⁹ saistību apropriācijās vajadzēja pārvietot uz nākamajiem gadiem.

¹⁷ Sk. 2011. gada pārskata 1.34. un 1.38. punktu un 2012. gada pārskata 1.51.–1.55. punktu.

¹⁸ Kopīgs paziņojums par maksājumu plānu 2015.–2016. gadam, Iznākums iestāžu 2015. gada 26. maijs sanāksmē par maksājumiem.

¹⁹ Saskaņā ar DFS regulas 19. pantu, ja novēloti tika pieņemtas dalītas pārvaldības programmas 1.b, 2. un 3. izdevumu kategorijā, tad saistību apropriācijas 21,1 miljarda EUR apmērā tika pārvestas no 2014. gada galvenokārt uz 2015. gadu un arī uz 2016. un 2017. gadu. Šī pārplānošana neizmainīja saistību kopējo maksimālo apjomu, kas izteikts

Šis saistību apropriāciju samazinājums līdz 2014. gada beigām *RAL* uz laiku samazināja līdz 189,6 miljardiem EUR.

33 Nozīmīgie 2013. un 2014. gada maksājumu uzkrājumi, kā arī tiesiskā regulējuma novēlota pieņemšanas aizkavēja pārējo izdevumu programmu sākšanu 1.a un 4. kategorijā²⁰, un par vienu gadu aizkavēja lauku attīstības programmas 2. izdevumu kategorijā. Minētā kavēšanās apvienojumā ar citiem turpmāk analizētajiem faktoriem paātrināja *RAL* pieaugumu pēdējo gadu laikā.

Konkrēts ESI fondu piemērs

34 ESI fondi rada lielāko daļu *RAL*. DFS 2014.–2020. gadam ESI fondi ietver Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF), Kohēzijas fondu, Eiropas Sociālo fondu (ESF), tostarp Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvu (1.b izdevumu kategorija), kā arī Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu (EJZF) (2. izdevumu kategorija). Neizpildītās ESI fondu saistības 2017. gada beigās veidoja 189,9 miljardus EUR (2016. gadā — 165,2 miljardi EUR), kas ir 71 % no kopējām *RAL*. Šāda situācija radusies daļēji tādēļ, ka minētie fondi veido lielu daļu no kopējā budžeta, un daļēji arī šo fondu īpašo pārvaldības noteikumu dēļ.

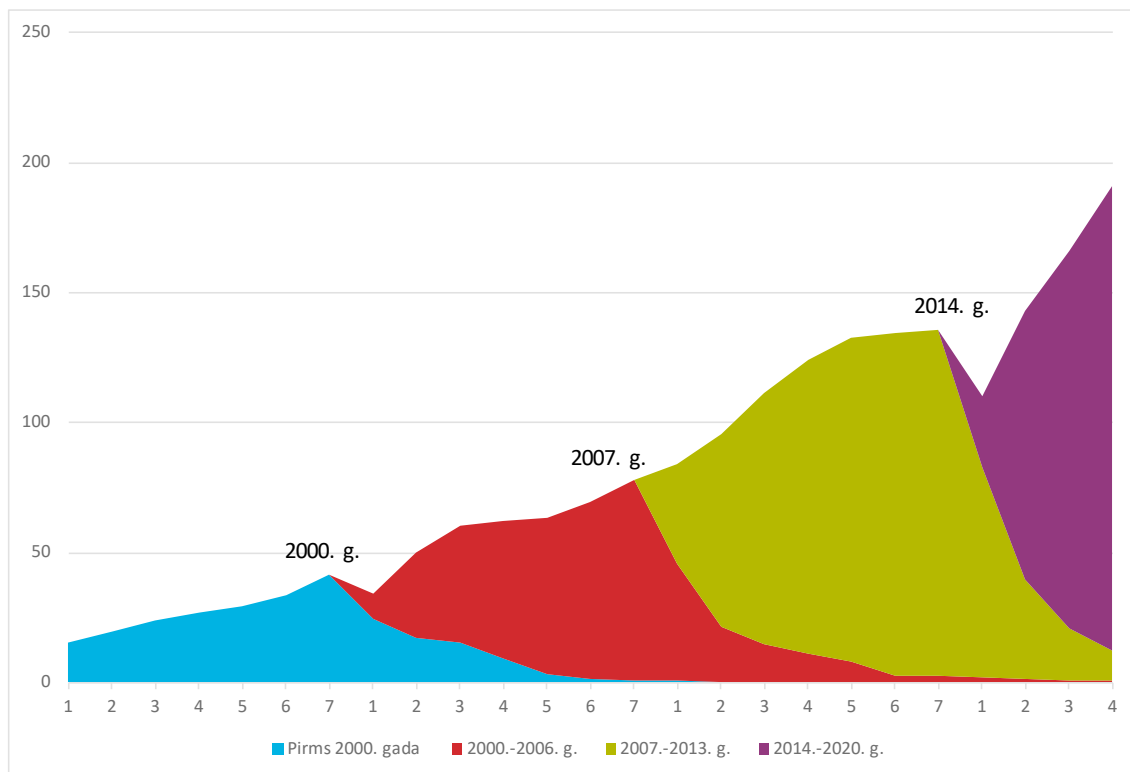
DFS pārklāšanās aptuveni septiņu gadu laikposmā

35 *7. attēlā* uzskatāmi sniegts dažādu DFS saistību un maksājumu pārklāšanās mērogs. DFS pirmajos gados daudzi maksājumi attiecas uz iepriekšējo DFS saistībām. Šī pārklāšanās neļāva samazināties *RAL* kopsummai, jo laikā, kad kādas DFS saistības jāsāk izmaksāt, nākamās saistības tiek radītas. Viss papildu laiks, kas tika piešķirts izdevumu attaisnošanai galīgās slēgšanas laikā, palielināja pārklāšanos un tādējādi arī *RAL*.

pašreizējās cenās, bet tā liecināja par kavēšanos šo programmu īstenošanā. Papildu saistību apropriācijas 12 miljardu EUR apmērā tika pārnestas no 2014. uz 2015. gadu.

²⁰ Sk. Komisijas dokumentu "Maksājumu plāna daļas ES budžeta atgriešanai uz ilgtspējīga ceļa", 2015. g.

7. attēls. ESI fondu RAL izmaiņas secīgās DFS (miljardos EUR)



Avots: ERP, pamatojoties uz informāciju, kas sniegta Komisijas ziņojumos “ESI fondu budžeta izpildes analīze”.

36 Kā jau iepriekš minēts²¹, ES budžeta noteikumi pēc pēdējām trim DFS ir devuši dalībvalstīm papildlaiku tām piešķirtā finansējuma izlietošanai. 2000.–2006. gadā un 2007.–2013. gadā tām bija atļauts turpināt tēriņus divus gadus pēc DFS perioda beigām. Tādējādi attiecināmības periods 2007.–2013. gadam turpinājās līdz 2015. gada 31. decembrim (nevis līdz 2013. gada beigām). Turklāt dalībvalstis varēja iesniegt galīgās slēgšanas dokumentus līdz 2017. gada martam kohēzijas un līdz 2016. gada 30. jūnijam lauku attīstības jomā.

37 Pirmajos 2014.–2020. gada DFS gados lielas daļas programmu īstenošana nebija sākusies tāpēc, ka joprojām bija pieejams neizlietotais finansējums no iepriekšējā periodā un dalībvalstu uzmanība bija vērsta uz attiecīgo programmu slēgšanu. Attiecināmības periodu pārklāšanās nepārprotami nebija stimuls nekavējoties sākt jaunā perioda programmas²².

²¹ Sk. ERP īpašā ziņojuma Nr. 36/2016 58. punktu. “Novērtējums par 2007.–2013. gada kohēzijas un lauku attīstības programmu slēgšanas kārtību”.

²² Sk. īpašā ziņojuma Nr. 36/2016 64. punktu.

38 Saskaņā ar DFS 2014.–2020. gadam noteikumiem izdevumi būs attiecināmi nevis divus, bet trīs gadus pēc DFS slēgšanas. Dalībvalstu darbs saistībā ar ikgadējo pārskatu pieņemšanu (**52. punkts**) attiecībā uz 2014.–2020. gada programmām pārklāsies ar jauno programmu īstenošanu no 2021. gada 1. janvāris. Pagarinātais attiecināmības periods beidzas 2024. gada jūnija beigās lauku attīstībai un 2025. gada 15. februārī kohēzijai (**3. tabula**).

3. tabula. Kohēzijas – atbilstības periodi un termiņi

DFS	DFS slēgšana	Attiecināmības periods	Slēgšanas dokumentu iesniegšanas termiņš
2000.–2006. g.	31.12.2006.	1.1.2000.–31.12.2008.	31.3.2010.
2007.–2013. g.	31.12.2013.	1.1.2007.–31.12.2015.	31.3.2017.
2014.–2020. g.	31.12.2020.	1.1.2014.–31.12.2023.	15.2.2025.

Avots: ERP, pamatojoties uz tiesību aktiem.

39 “Komisija norāda, ka 2014.–2020. plānošanas perioda slēgšanas process būs vienkāršāks pārskatu ikgadējas pieņemšanas un likumības un pareizības aspektu papildu pārbaudes dēļ. Konkrēti, pēdējā gadā tiks veikta tikai sertificētā izdevumu bloka slēgšana saistībā ar pēdējo grāmatvedības gadu”²³.

Tiesiskā regulējuma novēlota pieņemšana

40 Priekšlikumu par 2014.–2020. gada DFS Komisija iesniedza 2011. gada jūnijā. Padome un Eiropas Parlaments šo DFS pieņēma 2013. gada decembrī. Kopīgo noteikumu regulu²⁴ un regulas attiecībā uz katru no pieciem ESI fondiem Padome pieņēma 2013. gada 17. decembrī. Šis process bija par pieciem mēnešiem ilgāks nekā

²³ Īpašais ziņojums Nr. 36/2016, Komisijas atbilde uz 68. punktu.

²⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (EK) Nr. 1303/2012 (Kopīgo noteikumu regula).

2007.–2013. gada periodā, kad regulas tika pieņemtas 2006. gada jūlijā²⁵. Sekundārie tiesību akti attiecībā uz DFS 2014.–2020. gadam (īstenošanas un deleģētie akti) nebija pilnībā pieņemti līdz 2016. gada janvārim.

41 Kavējumi lika Padomei pārnest saistību apropriācijas, kuras 2014. gadā nevarēja izmantot, uz vēlākiem gadiem²⁶. Attiecīgā summa bija 20,7 miljardi EUR (36 % no attiecīgā gada kopējām saistību apropriācijām ESI fondiem) (**61. punkts**).

Automātiska saistību uzņemšana un atcelšana

42 Saskaņā ar ESI fondu noteikumiem²⁷ Komisija veic ikgadēju “automātisku saistību uzņemšanu” katrai darbības programmai septiņu gadu DFS laikā. Summa, par kuru uzņemtas saistības, pamatojas programmas finanšu plānā, kurā atspoguļots programmas budžeta ikgadējs sadalījums. Vienīgais nosacījums saistību uzņemšanai ir tas, ka Komisija ir apstiprinājusi programmu. Tādējādi saistība veidojas brīdī, kam nav nekāda sakara ar programmas faktisko īstenošanu. Dalībvalstīm trīs gadu laikā ir jāizlieto līdzekļi, par kuriem uzņemtas saistības, un jādeklarē izdevumi Komisijai, kura tos atlīdzina (noteikums “n+3”). Pēc šā perioda sāk darboties “saistību automātiskas atcelšanas” sistēma, kas paredzēta visu neizlietoto līdzekļu anulēšanai (**45. punkts**).

43 Tādējādi katra gada sākumā neizpildīto saistību vērtība automātiski palielinās, pašlaik tā ir aptuveni 50 miljardi EUR (tā bija 30 miljardi EUR gadā 2007.–2013. gada DFS laikā)²⁸. Saistības, kas noteiktas vienā gadā, tiek pieskaitītas iepriekšējo gadu neizpildītajām saistībām, un, ja attiecīgie maksājumi šajā gadā ir mazāki, RAL palielinās katrā DFS gadā, kā tas redzams **8. attēlā**. RAL summa attiecībā uz konkrēto DFS sāk samazināties tikai pēc pēdējā DFS gada, kad vairs nav iespējamas jaunas saistības.

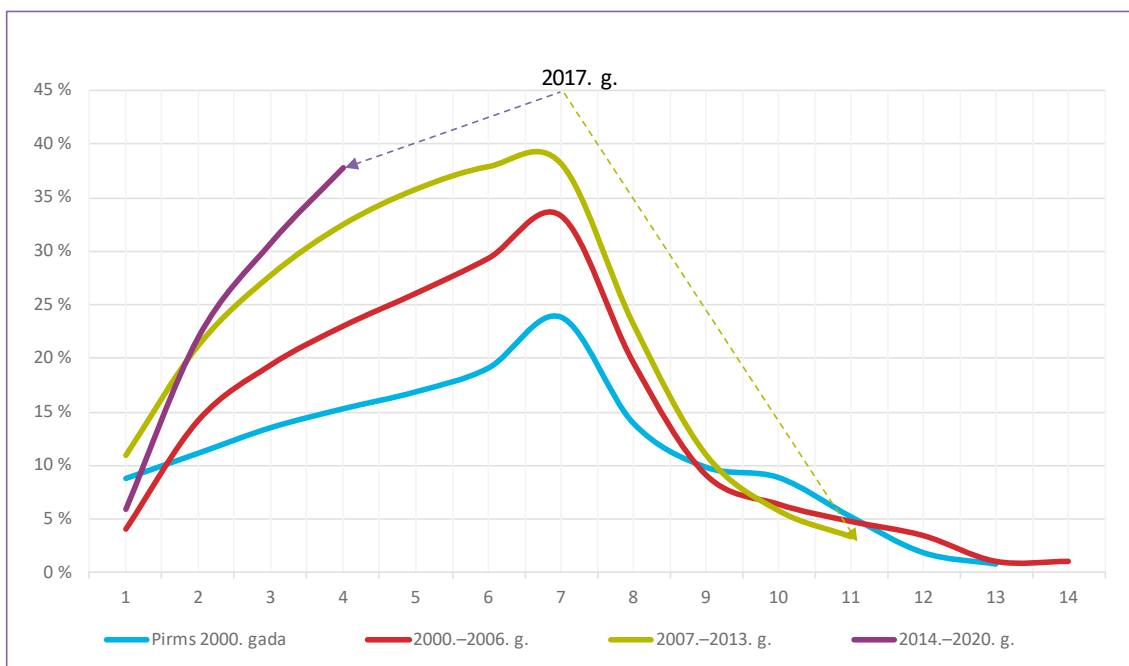
²⁵ Sk. ERP īpašā ziņojuma Nr. 2/2017 35. punktu: “Komisijas sarunas par 2014.–2020. gada partnerības nolīgumiem un programmām kohēzijas politikas jomā: izdevumi tiek mērķtiecīgāk virzīti uz stratēģijas “Eiropa 2020” prioritātēm, bet darbības rezultātu novērtēšana kļūst aizvien sarežģītāka”.

²⁶ DFS regulas 19. pantā paredzēts, ka gadījumā, ja pēc 2014. gada 1. janvāra tiek pieņemti jauni noteikumi vai programmas saskaņā ar dalīto pārvaldību attiecībā uz ESI fondiem, daudzgadu finanšu shēma ir jāpārskata, lai 2014. gadā neizmantotās piešķirtās summas tiktu pārvietotas uz turpmākiem gadiem, pārsniedzot izdevumu atbilstīgo maksimālo apjomu.

²⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1303/2013, 76. pants.

²⁸ Izsakot attiecīgās DFS cenās.

8. attēls. ESI fondu *RAL* izmaiņas gadā sadalījumā pa DFS gadiem līdz 2017. gada beigām



Piezīme. *RAL* ir izteiktas procentos no kopējām ESI fondu saistību apropiācijām saskaņā ar attiecīgo DFS.

Avots: ERP, pamatojoties uz skaitliskajiem datiem Komisijas ziņojumos “ESI fondu budžeta izpildes analīze”.

44 Ir divi veidi, kā *RAL* apjoms samazinās. Viens ir maksājumu veikšana. Otrs ir saistību atcelšana. Saistību atcelšana 1.b un 2. izdevumu kategorijā notiek pēc $n + 3$ noteikuma piemērošanas vai pēc perioda slēgšanas.

45 ESI fondu noteikumi paredz automātisku saistību atcelšanu par summām, kuras nav izmantotas noteiktajos termiņos. Saistību automātiskas atcelšanas noteikuma²⁹ mērķis ir veicināt finanšu disciplīnu un programmu savlaicīgu īstenošanu, izveidojot saikni starp summām, par kurām uzņemtas saistības, un samaksātajām summām. Ja līdzekļi, par kuriem saistības uzņemtas “ n ” gadā, netiek pamatoti ar maksājumu pieprasījumiem noteikta skaita gadu laikā, tie vairs nav pieejami izmantošanai un notiek saistību atcelšana. Tas varētu arī palīdzēt samazināt *RAL* palielināšanos.

46 Noteikumu pirmo reizi ieviesa attiecībā uz 2000.–2006. gada DFS, kad pēc saistību uzņemšanas bija atļauti divi gadi (noteikums “ $n+2$ ”)³⁰, pirms neizmaksātās summas tika

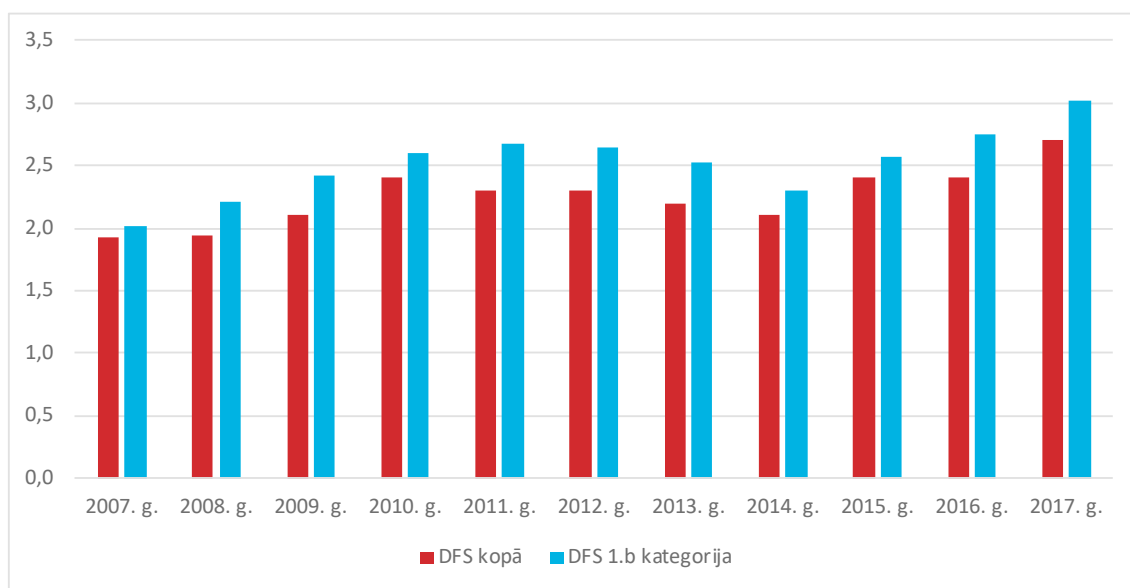
²⁹ Sk. Kopīgo noteikumu regulas 136. panta 1. punktu.

³⁰ Padomes 1999. gada 21. jūnija Regula (EK) Nr. 1260/1999, 31. panta 2. punkts.

anulētas. 2007.–2013. gada MFF laikā šo periodu dažām dalībvalstīm un dažiem fondiem pagarināja līdz trim gadiem³¹. 2014.–2020. gada DFS laikā noteikumu “n+3” attiecināja uz visām dalībvalstīm un ESI fondiem. Termina pagarināšanai par vienu gadu bija tieša ietekme uz *RAL* palielināšanos.

47 9. attēlā redzams, kā *RAL* mainījušās vairākos saistību gados (*RAL* sadalījumā pa saistību apropriācijām, kas ilgst vairāk par vienu gadu). Principā saskaņā ar noteikumu “n+3” *RAL* vērtībai nevajadzētu vairāk nekā trīs reizes pārsniegti ikgadējo saistību summu. 2017. gadā šī robeža tika sasniegta 1.b kategorijai.

9. attēls. *RAL* saistību gados

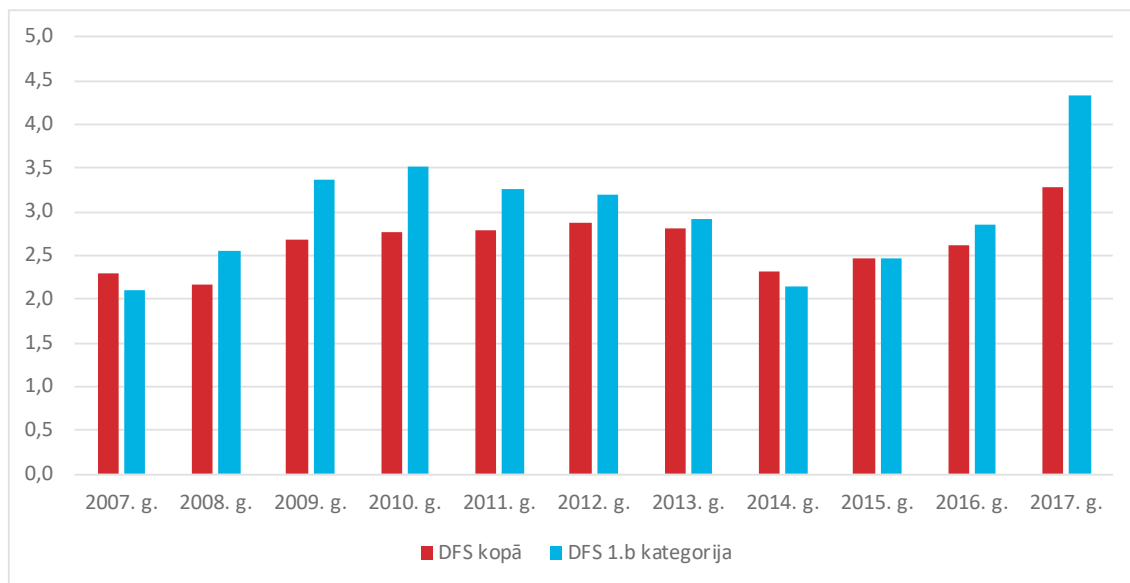


Avots: ERP, pamatojoties uz informāciju, kas sniegta mūsu gada pārskatos un Komisijas ziņojumos par budžeta un finanšu pārvaldību.

48 10. attēlā redzamas *RAL* izmaiņas, summējot maksājumu gadus (*RAL* sadalījumā pa maksājumu apropriācijām). Tas ļauj aplēst, cik gadi vajadzīgi, lai samaksātu attiecīgā gada *RAL*, pieņemot, ka turpmākajos gados saglabāsies tāds pats maksājumu līmenis. Tomēr mēs atzīmējam, ka maksājumu līmenis var ievērojami svārstīties.

³¹ Padomes 2006. gada 11. jūlija Regula (EK) Nr. 1083/2006, 93. pants.

10. attēls. RAL maksājumu gados



Avots: ERP, pamatojoties uz informāciju, kas sniegta mūsu gada pārskatos un Komisijas ziņojumos par budžeta un finanšu pārvaldību un Komisijas datubāzē.

49 Automātiskās saistību atcelšanas noteikuma finansiālā ietekme nav liela, jo atbrīvotās summas bija mazas. Attiecībā uz 2000.–2006. gada DFS atcelto saistību kopējā vērtība, kas izriet no “n+2” noteikuma, bija 1,3 miljardi EUR (0,6 % no šā perioda saistībām)³². Attiecībā uz 2007.–2013. gada DFS atcelto saistību kopējā vērtība, kas izriet no “n+2”/“n+3” noteikuma, bija 1,6 miljardi EUR (0,5 % no šā perioda saistībām)³³. Attiecībā uz 2014.–2020. gada DFS līdz 2017. gada beigām automātiska saistību atcelšana nebija notikusi³⁴.

50 Attiecībā uz 2021.–2027. gada DFS Komisija ir ierosinājusi Eiropas Parlamentam un Padomei atgriezties pie noteikuma “n+2”. Šis pasākums ir veikts pareizi, un tas ļautu —bet ne pats par sevi—samazināt kopējās RAL, kas ir atkarīgas arī no citiem faktoriem. Kad attiecībā uz 2000.–2006. gada DFS tika ieviesta noteikums “n+2”,

³² Strukturālo un kohēzijas fondu budžeta izpildes analīze – 2013. g.

³³ Pēc slēgšanas dokumentu analīzes Komisija atcēla saistības vēl par 2,8 miljardiem EUR.

³⁴ 2017. gads bija pirmais gads, uz kuru attiecās noteikuma “n+3” saistību automātiskas atcelšanas risks. Pamatojoties uz Komisijas ziņojumu “ESI fondu budžeta izpildes analīze – 2017. g.”, pēc saņemto maksājuma pieprasījumu pārbaudes maksimālā summa, kas pakļauta saistību atcelšanas riskam, bija aptuveni 50 miljoni EUR attiecībā uz ierobežotu programmu skaitu.

Komisija uzskatīja, ka “neizpildīto saistību līmenim nākamajos gados vajadzētu stabilizēties”³⁵. Neraugoties uz noteikumu “n+2”, *RAL* turpināja palielināties.

Jaunas prasības attiecībā uz DFS 2014.–2020. gadam

51 Vairāki jauni elementi tika ieviesti noteikumos attiecībā uz 2014.–2020. gada DFS, piemēram, veikuma satvars un *ex ante* nosacījumi. Šo elementu ieviešanai līdztekus pastiprinātām pārvaldības un kontroles sistēmām bija vajadzīgs laiks un resursi.

52 Izraudzīšanās procedūra³⁶ attiecībā uz 2014.–2020. gada DFS ir dalībvalstu ziņā, un tās uzdevums ir nodrošināt, lai dalībvalstu iestādes būtu izveidojušas pienācīgas sistēmas, kas vajadzīgas ES līdzekļu pārvaldībai un kontrolei. Izraudzīšanās process izrādījās ilgs. Tā kā tas bija jāpabeidz pirms maksājuma pieprasījumu iesniegšanas, bija aizkavējusies attiecīgo summu samaksa un attiecīgi *RAL* nesamazinājās. Šī prasība neradīja tādus pašus kavējumus attiecībā uz ELFLA³⁷.

Ikgadējā pārskatu apstiprināšana

53 Pārskatu pieņemšanas procedūra tika ieviesta attiecībā uz 2014.–2020. gada DFS. Ar to Komisija pieņem (vai noraida) katras darbības programmas pārskatus reizi gadā. Iepriekšējās DFS iesniegto izdevumu likumības un pareizības galīgā pārbaude netika veikta, kamēr programma nebija slēgta.

54 ERAF, ESF, KF un EJZF starpposma maksājumu atmaksāšana ir ierobežota līdz 90 % no kopējās atmaksājamās summas. Atlikušie 10 % veido *RAL* daļu uz īsu laikposmu, kamēr tā tiks samaksāta pēc gada pārskatu pārbaudes un apstiprināšanas.

55 Lai gan šī sistēma var uzlabot kontroles sistēmu un samazināt kļūdas, atsevišķos gadījumos tā varētu radīt papildu kavēšanos, jo dalībvalstu iestādes varētu nolemt atlikt izdevumu deklarēšanu, līdz tās ir pārliecinātas par to likumību un pareizību.

³⁵ Sk. atbildes uz mūsu 2003. gada pārskata 2.48. punktu un 2004. gada pārskata 2.24. punktu.

³⁶ Kopīgo noteikumu regula, 123. un 124. pants.

³⁷ Lauku attīstības regulas (Nr. 1305/2013) 65. panta 2. punktā dalībvalstīm prasīts attiecībā uz katru lauku attīstības programmu iecelt vadošo iestādi, akreditētu maksājumu aģentūru un sertifikācijas struktūru. Attiecībā uz 2014.–2020. gada DFS tas, ka pastāvošās akreditētās maksājumu aģentūras varēja turpināt darbu, ļāva veikt starpposma maksājumus lauku attīstībai, tiklīdz saistītā programma bija pieņemta.

Izpildes rezerve

56 Viens no jauninājumiem, ko ieviesa attiecībā uz 2014.–2020. gada DFS, ir veikuma jeb darbības rezultātu satvara izveide. Tam sekoja prasība, lai dalībvalstis atliktu daļu ES finansējuma “izpildes rezervei” attiecībā uz lielāko daļu ESI fondu programmu. Izpildes rezervi veido 6 % no līdzekļiem³⁸, kas atvēlēti ERAF, ESF un KF saistībā ar mērķi “Investīcijas izaugsmei un nodarbinātībai” (aptuveni 20 miljardi EUR), kā arī ELFLA un pasākumiem, ko finansē dalītā pārvaldībā saskaņā ar EJZF regulu. Šīs rezerves līdzekļi ir iekļauti programmās un veido automātiskās saistības katru gadu, tādējādi palielinot *RAL*, bet tos var izmantot tikai tad, ja būs sasniegti darbības rezultāti, kurus Komisija vērtēs 2019. gadā. Minētajām summām nepiemēro automātiskās saistību atcelšanas procedūru, un tādējādi tās var izmantot vai ietvert *RAL* līdz attiecināmības termiņa beigām attiecīgajā DFS. Kopējā izpildes rezervei līdz 2017. gada beigām piešķirtā summa bija aptuveni 14 miljardi EUR, un 2017. gada beigās šī summa bija iekļauta *RAL*.

Priekšfinansējuma ietekme

57 2014.–2020. gada DFS noteikumi prasa, lai Komisija pēc ESI fondu darbības programmu pieņemšanas izmaksātu sākotnējo priekšfinansējuma summu³⁹. Neizmantotais sākotnējais priekšfinansējums tiks pilnībā dzēsts tikai programmas slēgšanas laikā.

58 No 2016. gada līdz 2023. gadam attiecībā uz ERAF, ESF, KF un EJZF noteikumi prasa, lai Komisija arī katru gadu izmaksātu papildu priekšfinansējumu 2 % līdz 3 % vērtībā no piešķirtajiem līdzekļiem⁴⁰.

59 Priekšfinansējums samazina *RAL* apjomu un efektīvi “aizsargā” šo summu no automātiskas saistību atcelšanas. Tādēļ, jo lielāks ir izmaksātais priekšfinansējums, jo mazāka ir summa, kas varētu tikt atcelta, izmantojot “n+3” noteikumu. Laikposmā no 2014. līdz 2017. gadam izmaksātais priekšfinansējums (sākotnējais un ikgadējais) kopā bija 34 miljardi EUR.

³⁸ Sk. ERP īpašā ziņojuma Nr. 15/2017 101. punktu.

³⁹ Saskaņā ar Kopīgo noteikumu regulas 134. panta 1. punktu tā svārstās starp 1 % vai 1,5 % no kopējās summas, par kuru uzņemtas saistības, un to izmaksā gada maksājumos laikposmā no 2014. līdz 2016. gadam.

⁴⁰ Kopīgo noteikumu regula, 134. panta 2. punkts.

60 Komisija pārbauda pieņemtos darbības programmas gada pārskatus, lai noteiktu, cik liela gada priekšfinansējuma summa nav ietverta starpposma maksājuma pieprasījumos attiecīgajā pārskata periodā. Komisija atgūst attiecīgās summas, kas kļūst par pieejamiem piešķirti ienēmumiem, tādējādi radot jaunas saistību un maksājumu apropriācijas tiem pašiem izdevumu mērķiem. Jaunas saistību apropriācijas var izmantot līdz programmas slēgšanai⁴¹, bet jaunas maksājumu apropriācijas var izmantot tikai līdz nākamā gada beigām. Summas, par kurām uzņemtas saistības, izraisīs RAL palielināšanos, un tām nepiemēro automātisko saistību atcelšanu. Pirmais gads, kad tika veikta gada pārskatu pieņemšana, bija 2017. gads, kurā atgūtā priekšfinansējuma summa veidoja 6,5 miljardus EUR. Saistības tika uzņemtas 100 % apmērā, bet izmaksātas 84 % apmērā. Turpmākajos gados šīs summas var kļūt nozīmīgākas. Mēs atzīmējam, ka 2021.–2023. gadam Komisija ierosināja samazināt priekšfinansējumu⁴².

DFS korekcija

61 Saskaņā ar DFS regulas 19. pantu saistību apropriācijas 20,7 miljardu EUR apmērā, kas 2014. gadā netika izmantotas tāpēc, ka kavējās programmu pieņemšana, lielākoties tika pārvietotas uz 2015. gadu (un 2016. gadu attiecībā uz ELFLA). Tas ievērojami palielināja 2015. gada saistības un attiecīgi samazināja 2014. gada saistības ([4. tabula](#)). Lai gan kopējais DFS saistību līmenis nemainījās, saistību atcelšanas termiņš attiecīgajām summām tika pārcelts no 2017. gada uz 2018. gadu.

⁴¹ Finanšu regulas (Regula (ES, Euratom) 2018/1046) 12. panta 4. punkta b) apakšpunkts: “(..) līdz 31. decembrim pieejamās saistību apropriācijas no priekšfinansējuma maksājumu atmaksāšanas var pārnest līdz programmas slēgšanai un izmantot pēc vajadzības, ar nosacījumu, ka citas saistību apropriācijas vairs nav pieejamas”.

⁴² Komisija ierosina samazināt gada priekšfinansējumu pēdējiem trim gadiem (2021.–2023. g.) no 3 % līdz 1 %. Sk. Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko Regulu (ES) Nr. 1303/2013 groza attiecībā uz ikgadējā priekšfinansējuma korekciju 2021.–2023. gadam, COM(2018) 614.

4. tabula. Neizmantoto apropriāciju pārvietošana no 2014. gada (miljoni EUR)

	2014. g.	2015. g.	2016. g.	2017. g.
DFS 1.b kateg.	- 11 216	11 173		43
DFS 2. kateg.	- 9446	5093	4353	

Avots: Padomes 2015. gada 21. aprīļa Regula (ES, Euratom) 2015/623.

62 2017. gadā saskaņā ar DFS regulas⁴³ 7. pantu Komisija pārskatīja dalībvalstu piešķirumus saskaņā ar kohēzijas politikas mērķi “Investīcijas izaugsmei un nodarbinātībai”. Pamatojoties uz šo pārskatīšanu, saistību apropriāciju maksimālais apjoms 2017.–2020. gadam tika palielināts par 4,6 miljardiem EUR un maksājumu apropriāciju maksimālais apjoms — par 1,4 miljardiem EUR (faktiskajās cenās). Pēc Jauniešu nodarbinātības iniciatīvas īstenošanas pagarināšanas līdz 2020. gadam 1.b izdevumu kategorijai tika piešķirti papildu 1,2 miljardi EUR (faktiskajās cenās). Tas vēl vairāk palielināja atšķirību starp saistību un maksājumu apropriācijām, sākot no 2017. gada.

Maksājumu prognozes

63 Noteikumi⁴⁴ paredz, ka dalībvalstis katru gadu (līdz 31. janvārim un 31. jūlijam) nosūta Komisijai prognozes par maksājumu pieprasījumiem, ko tās plāno iesniegt kārtējā gadā un nākamajos finanšu gados. Pēc šo skaitļu pielāgošanas saviem modeļiem⁴⁵ Komisija izmanto šīs prognozes, lai noteiktu vajadzīgo maksājumu apropriāciju apjomu, un ierosina attiecīgi grozīt budžeta.

64 Komisija 2017. gadā piemēroja 25 % korekciju dalībvalstu jūlija prognozei un ierosināja samazināt maksājumu apropriāciju summu ESI fondiem par 5,9 miljardiem EUR. Maksājumu pieprasījumu, kas tika faktiski iesniegti līdz šā gada beigām, bija mazliet mazāk, nekā paredzēja Komisija (par 0,3 miljardiem EUR mazāk).

⁴³ Padomes 2013. gada 2. decembra Regula (ES, Euratom) Nr. 1311/1999.

⁴⁴ KF un struktūrfondu Kopīgo noteikumu regula, 112. panta 3. punkts.

⁴⁵ Komisija ņem vērā vairākus citus elementus, proti, projektu atlases attīstību uz vietas, novērotās īstenošanas tendences un saistību automātiskas atcelšanas riska mērķus.

65 Kaut arī dalībvalstu prognožu precizitāte ir palielinājusies (no 52 % 2016. gadā līdz 80 % 2017. gadā⁴⁶), joprojām saglabājas ievērojama atšķirība starp plānotajām un faktiski pieprasītajām summām. Tādējādi *RAL* nesamazinājās līdz paredzētajam līmenim.

Dalīti pārvaldīti finanšu instrumenti

66 ES budžetu var izlietot arī, izmantojot tādus jaunus instrumentus kā finanšu instrumenti. Lai gan summas, kas no budžeta izmaksātas šajos instrumentos, samazina *RAL*, tās netiek nekavējoties izmaksātas tālāk – galīgajam saņēmējam. Līdz ar to tas rada neizpildītās saistības instrumenta līmenī, kas ir ārpus ES budžeta un uz ko neattiecas noteikums par saistību automātisku atcelšanu⁴⁷.

67 Līdz 2017. gada beigām no ESI fondiem finanšu instrumentos bija uzņemtas saistības par 14,2 miljardiem EUR, bet izmaksāti bija 4,4 miljardi EUR. No tiem 1,5 miljardi EUR bija izmaksāti galīgajiem saņēmējiem⁴⁸. Savā īpašajā ziņojumā Nr. 19/2016 mēs atzīmējam, ka diezgan daudzi finanšu instrumenti bija pārmērīgi lieli salīdzinājumā ar tirgus vajadzībām. Mēs konstatējam, ka būtisks tā veicināšanas faktors bija dalībvalstu nolūks apiet noteikumu “n+2”⁴⁹.

Lauku attīstība

68 ELFLA ievēro finanšu noteikumus, kuri mazliet atšķiras no citiem ESI fondiem. Noteikumus par sākotnējo priekšfinansējumu, “n+3” noteikumu par saistību atcelšanu un 6 % izpildes rezervi piemēro visiem, bet nav būtisku atšķirību salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu. Dalībvalstu programmās aptuveni pusi summu piešķir tā sauktajiem “gada pasākumiem”, kur maksājumus veic gada laikā pēc saistību uzņemšanas. Atlikusī daļa ir paredzēta “ieguldījumu pasākumiem”, kas ir līdzīgi tiem, kurus finansē no ESI fondiem 1.b kategorijā.

⁴⁶ Aprēķina kā procentuālo daļu no dalībvalstu aplēstajiem pieprasījumiem pret faktiski iesniegtajiem pieprasījumiem. Pamatojoties uz Komisijas ziņojumu “ESI fondu budžeta izpildes analīze – 2017. g.”.

⁴⁷ Sk. ERP īpašā ziņojuma Nr. 2/2012 54.–57. punktu.

⁴⁸ ESI fondu finanšu instrumenti. Datu kopsavilkumi par panākumiem finanšu instrumentu finansēšanā un īstenošanā attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu. Stāvoklis 2017. gada 31. decembrī.

⁴⁹ Sk. ERP īpašā ziņojuma Nr. 19/2016 150. punktu.

69 Izraugoties programmas iestādes, attiecībā uz ELFLA nebija vērojama tāda kavēšanās kā citiem ESI fondiem, jo process bija tāds pats kā iepriekšējā DFS. Tādējādi kavēšanās programmas īstenošanas sākumā bija īsāka, un lielākoties to ietekmēja tiesiskā regulējuma novēlotā pieņemšana. Tas noveda pie saistību apropriāciju pārplānošanas 2014. gadā (**61. punkts**).

RAL citās budžeta jomās

Ārējās darbības

70 Ārējo darbību jomā (4. kategorija "Globālā Eiropa") saistību procedūras cikls ir savādāks nekā ESI fondiem. Šajā izdevumu kategorijā RAL atbilst 2,7 saistību gadiem⁵⁰, kas atspoguļo ilgo procesu no saistību uzņemšanās līdz maksājumam. Saistības parasti veic divos posmos. Vispirms uzņemas vispārējās saistības, pēc tam atsevišķās saistības⁵¹. Piemēram, programmas, kurām vispārējās saistības uzņemtas "n" gadā, ar trešām valstīm oficiāli noformē "n+1" gada laikā, bet līgumus, kas veido pamatu atsevišķām saistībām, pēc tam slēdz laikā līdz pat "n+4" gadam. Projektus un programmas slēdz, saistības par visiem neizlietotajiem līdzekļiem atceļ, kad visas līgumiskās saistības ir izpildītas, atbilstošie maksājumi ir veikti un līdzekļu atgūšana ir notikusi.

71 DFS sākumā lielu daļu no RAL 4. izdevumu kategorijā veido vispārējās saistības. Ņemot vērā, ka tās īsteno, izmantojot atsevišķās saistības, to daļa RAL samazinās. 2017. gada beigās tā daļa no RAL, ko veido vispārējās saistības, 4. kategorijā bija 8,3 miljardi EUR⁵² (32 % no RAL 4. kategorijai, pārējo veidoja atsevišķās saistības).

72 NEAR ĢD un DEVCO ĢD (Komisijas ģenerāldirektorāti, kas īsteno lielāko daļu izdevumu 4. izdevumu kategorijā) gada darbības pārskatos ir ietverti galvenie darbības

⁵⁰ Šis rādītājs ir vēl augstāks attiecībā uz dažām programmām šajā kategorijā. Tas ir 3,3 pirmspievienošanās palīdzības instrumentam un 3,1 Eiropas kaimiņattiecību instrumentam.

⁵¹ Saistība ir atsevišķa, ja saņēmējs un izdevumu summa ir zināmi. Saistība ir vispārēja, ja kaut viens no šiem elementiem nav zināms.

⁵² 2017. gada beigās RAL kopējais apjoms, ko veidoja vispārējās saistības visās DFS kategorijās, bija 17 miljardi EUR (6,4 % n kopējā).

rādītāji (GDR) attiecībā uz *RAL* summu. Gada mērķis 4. GDR “*RAL* apguves periods”⁵³ ir “mazāk par četriem gadiem”. Faktiskais skaitlis 2017. gadam bija 4,24⁵⁴ gadi NEAR ĢD (salīdzinot ar 4,15 2016. gadā) un 3,7 gadi DEVCO ĢD (salīdzinot ar 3,88 2016. gadā).

Citas programmas

73 Izdevumi 1.a kategorijā (Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai) ir līdzīgi izdevumiem 4. kategorijā, jo vispārējām saistībām (piemēram, pamatojoties uz uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus) seko individuālas saistības (noslēdzot dotāciju nolīgumu). 1.a kategoriju veido vairākas atšķirīgas programmas ar dažādiem raksturlielumiem, kas ietekmē *RAL*, piemēram, programmas ilgums un tās īstenošanas veids (galvenokārt tiešā un netiešā pārvaldība).

74 Piemēram, pamatprogrammā “Apvārsnis 2020”, kura saskaņā ar piešķirto budžetu⁵⁵, ir galvenā *RAL* veidotāja šajā kategorijā, līguma parakstīšanai seko priekšfinansējuma maksājumu (parasti 10–30 %). Līguma vidējais ilgums ir aptuveni divi vai trīs gadi, un tas rada starpposma maksājumus un galīgo maksājumu slēgšanas posmā.

75 Lielāko daļu finansējuma, kas piešķirts 3. kategorijā (Drošība un pilsonība) īsteno dalītā pārvaldībā ar dalībvalstīm, izmantojot Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu (*AMIF*) un Iekšējās drošības fondu. Tiem piemēro tādus pašus noteikumus kā ESI fondiem. Dalībvalstis iesniedz daudzgadu plānus; tiklīdz tie ir apstiprināti, summas katru gadu tiek piešķirtas saskaņā ar finansēšanas plānu. Piemēro “n+2” noteikumu par saistību automātisku atcelšanu. *AMIF* tiesiskā regulējuma vēlā pieņemšana⁵⁶ nozīmēja, ka dalībvalstīm bija maz laika, lai sagatavotu un iesniegtu savus daudzgadu plānus. Tas savukārt kavēja saistību īstenošanu. Pēdējo gadu laikā īstenošana ir paātrinājusies, un 2017. gada beigās 90 % no *RAL* bija radušies 2016. un 2017. gadā.

⁵³ Aprēķina, dalot *RAL* gada beigās ar attiecīgā gada laikā veikto maksājumu vērtību.

⁵⁴ NEAR ĢD sniedz šādu paskaidrojumu par rādītāju, kas pārsniedz mērķi: “divpadsmit delegācijas neizpildīja kritēriju attiecībā uz šo GDR. Tā cēlonis ir lielās finanšu summas, par kurām tajā gadā uzņemtas saistības, un zemais maksājumu līmenis pārskata gada laikā”.

⁵⁵ Atbilst vairāk nekā 60 % saistību apropriāciju 2014.–2020. gada DFS 1.a kategorijā.

⁵⁶ “Budžeta izpildes aktīva pārraudzība un prognozes – vasaras informatīva piezīme”, INFO(2017)60.

“Iespējami pārmērīgās RAL”

76 Komisija katru gadu analizē “iespējami pārmērīgo” RAL apmēru (PAR). Tās galvenais mērķis ir noteikt visas nepamatotās RAL, saistības, kas reģistrētas pārskatos, bet kuras, iespējams, nav juridiski un/vai faktiski pamatotas attiecībā uz turpmākiem maksājumiem. Šī analīze ietver saistības, kas reģistrētas pārskatos vismaz piecus gadus, un saistības, par kurām pēdējo divu gadu laikā nav veikti maksājumi. Principā šādas “pārmērīgas” saistības būtu jāatceļ. Analīzi, izskatot katru gadījumu atsevišķi, veic Komisijas dienesti, kas pārvalda attiecīgās saistības.

77 Komisija izklāsta šīs analīzes rezultātus dokumentā “Budžeta projekts. Darba dokuments (V daļa). Budžeta izpilde un piešķirtie ieņēmumi”

78 Laikposmā no 2010. līdz 2017. gadam summa, kas norādīta Komisijas analīzē (PAR), bija vidēji aptuveni 2,1 % no RAL gadā. Neliela daļa no šīs summas (piemēram, 0,15 % no RAL 2017. gada beigās) un bija pārmērīga un saistības par to vēlāk tika atceltas.

5. tabula. Iespējami pārmērīgu RAL analīzes rezultāti (miljardos EUR)

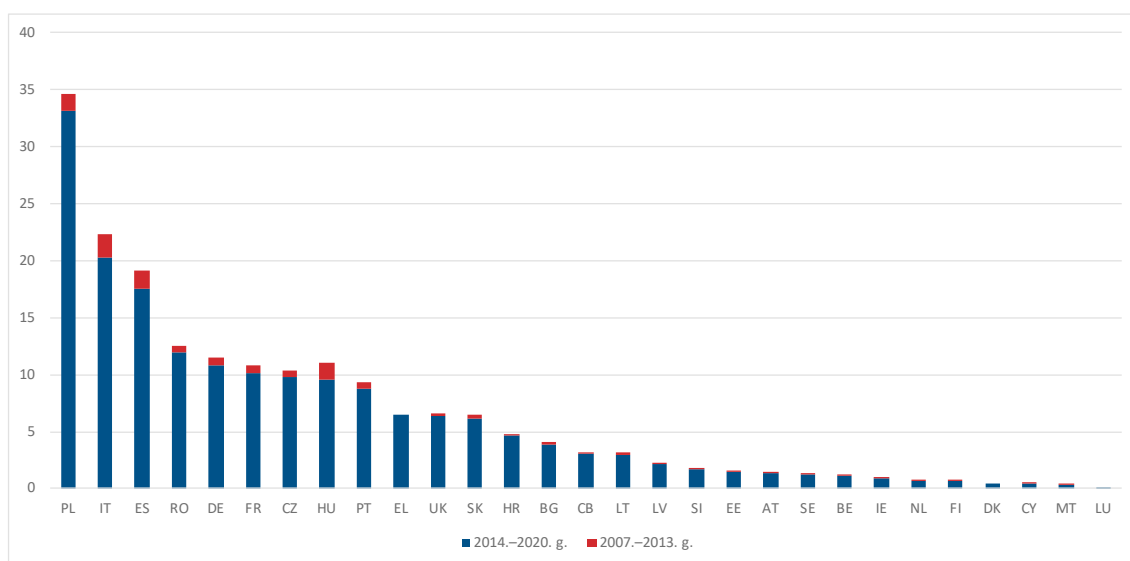
Gads	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
RAL kopā	194,4	207,4	217,8	222,4	189,6	217,7	238,8	267,3
PAR kopā	1,9	2,4	9,4	5,2	4,1	2,8	3,0	8,5
% PAR/RAL	1,0 %	1,1 %	4,3 %	2,4 %	2,2 %	1,3 %	1,2 %	3,2 %

Avots: ERP, pamatojoties uz budžeta projekta darba dokumentiem.

Salīdzinājums starp dalībvalstīm

79 Ņemot vērā, ka neizpildītās saistības attiecībā uz ESI fondiem tiek īstenotas dalītā pārvaldībā, tās var analizēt arī dalībvalstu līmenī. Kopējās RAL attiecībā uz ESI fondiem 2017. gada beigās (189,9 miljardi EUR) 178,2 miljardus EUR (94 %) veidoja saistības no 2014.–2020. gada un 11,7 miljardus EUR (6 %) — no 2007.–2013. gada. Sadalījums pa dalībvalstīm sniegts [11. attēlā](#).

11. attēls. ESI fondu RAL sadalījumā pa dalībvalstīm un sākotnējo periodu (miljardos EUR)



Piezīme: CB nozīmē pārrobežu programmas.

Avots: ERP, pamatojoties uz informāciju, kas sniegta Komisijas ziņojumos “ESI fondu budžeta izpildes analīze”.

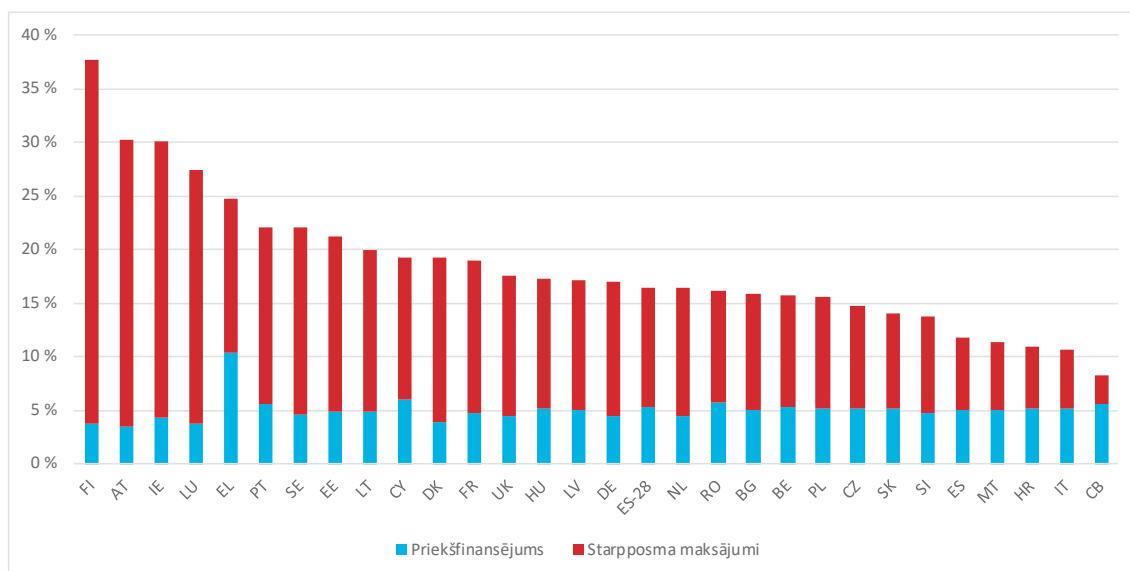
80 Trīs dalībvalstīs ar vislielāko RAL 2017. gadā bija arī lielākās piešķirtās saistību apropriācijas daudzgadu finanšu shēmā. Tās bija Polija, Itālija un Spānija (RAL attiecīgi bija 34,6 miljardi EUR, 22,3 miljardi EUR un 19,2 miljardi EUR), uz kurām attiecās 40 % no 2017. gada RAL par ESI fondiem 2017. gada beigās.

81 Relatīvā izteiksmē dalībvalstis ar lielāko RAL apmēru kā daļu no to attiecīgajiem piešķirumiem DFS 2014.–2020. gadam bija Kipra, Itālija un Malta — attiecīgi 48 %, 46 % un 44 %. Dalībvalstis ar mazākajiem apjomiem bija Somija, Austrija un Īrija, kur RAL attiecīgi veidoja 19 %, 26 % un 27 % no kopējiem piešķirumiem⁵⁷.

⁵⁷ Komisijas ziņojums “ESI fondu budžeta izpildes analīze – 2017. g.”.

82 2017. gada beigās (DFS ceturtais gads) bija izpildīti 16,4 % no ESI fondu budžeta attiecīgajā periodā (5,3 % priekšfinansējums un 11,1 % starpposma maksājumi). DFS 2007.–2013. gadam perioda ceturtajā gadā izpildes līmenis bija augstāks — 22,1 % (8,7 % priekšfinansējums un 13,4 % starpposma maksājumi). **12. attēlā** parādīta kumulatīvā īstenošana līdz 2017. gada beigām katrā dalībvalstī. Plašāka informācija ir sniegta **II pielikumā**.

12. attēls. Kopējā izpilde 2017. gada beigās sadalījumā pa dalībvalstīm 2014.–2020. gada periodā (salīdzinājumā ar piešķirumiem)



Piezīme: CB nozīmē pārrobežu programmas.

Avots: Komisijas ziņojums "ESI fondu budžeta izpildes analīze – 2017. g.".

83 Ja dalībvalstis īstenoja programmas visumā salīdzināmos tempos, *RAL* daļai vajadzētu būt proporcionālai to kopējo saistību apropiāciju daļai. Tomēr rodas atšķirības, jo dalībvalstis apgūst finansējumu dažādos apmēros. Attiecībā uz 2014.–2020. gada DFS dalībvalstis ar visaugstāko apguves līmeni līdz 2017. gada beigām bija Somija, Austrija un Īrija (visās vairāk par 25 %), bet viszemākais līmenis bija Itālijai, Horvātijai, Maltai un Spānijai (visām zem 12 %) ⁵⁸. Par zema absorbcijas līmeņa iemesliem mēs ziņojām savā 2017. gada pārskatā ⁵⁹ un nesēnā īpašajā ziņojumā ⁶⁰. Kavēšanos galvenokārt izraisīja iepriekšējās DFS vēlāka slēgšana, tiesību aktu vēla

⁵⁸ Komisijas ziņojums "ESI fondu budžeta izpildes analīze – 2017. g.".

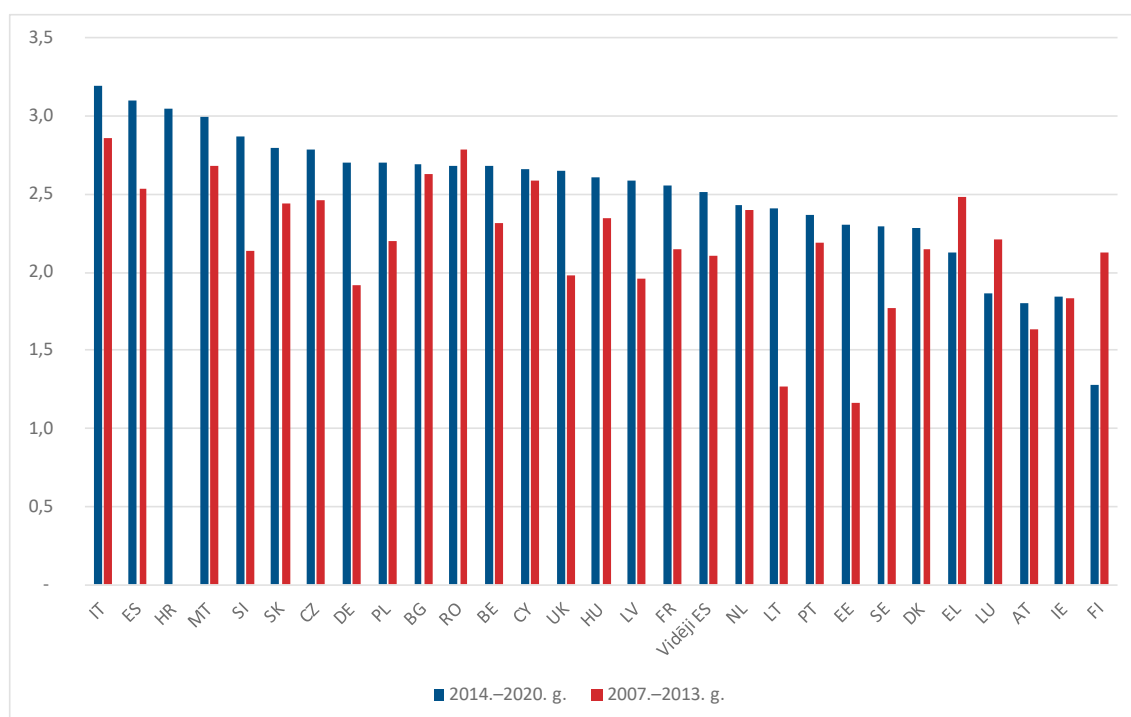
⁵⁹ ERP 2017. gada pārskats, 2. nodaļa.

⁶⁰ Īpašais ziņojums Nr. 17/2018: "Komisijas un dalībvalstu darbības 2007.–2013. gada plānošanas perioda programmu pēdējos gados palielināja līdzekļu apguvi, bet nepietiekami koncentrējās uz rezultātiem".

pieņemšana un grūtības pielāgoties 2014.–2020. gada DFS ievērojamajām izmaiņām un īstenot tās. Mēs arī norādījām, ka dalībvalstīm var rasties problēmas apzināt pietiekami kvalitatīvus projektus īsā laika periodā⁶¹.

84 Atšķirīgie īstenošanas rādītāji ir sniegti **13. attēlā**, ņemot vērā saistību gadus, kas ilgst vairāk par vienu gadu un ko veido RAL. 2017. gadā attiecībā uz lielāko daļu dalībvalstu RAL atbilda divu līdz triju gadu saistībām, kā tas bija sagaidāms saskaņā ar noteikumu “n+3”.

13. attēls. RAL/ vidējais gada saistību apjoms



Avots: ERP, pamatojoties uz informāciju Komisijas ziņojumā “ESI fondu budžeta izpildes analīze – 2017. g.”.

85 Atceltās saistības 2007.–2013. gada periodam kopā bija 4,4 miljardi EUR, ko veidoja 1,6 miljardi EUR automātiski atceltajās saistībās un 2,8 miljardi EUR, kas jāatceļ slēgšanas laikā. Šīs atceltās saistības samazina RAL, tomēr tās ir summas, ko vairs nevar izmantot un tādējādi tas ir zaudējums attiecīgajām dalībvalstīm un ES budžetam⁶².

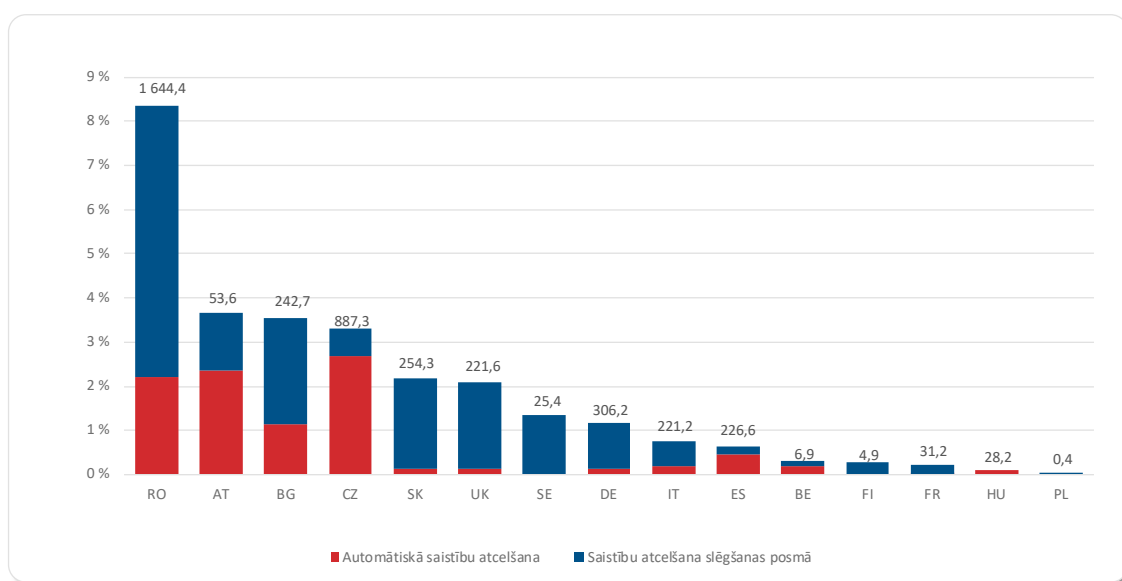
Savā priekšlikumā par 2021.–2027. gada DFS Komisija ir ierosinājusi izveidot “Savienības rezervi”. Tas būtu jāfinansē no līdzekļiem, par ko uzņemtas saistības, bet

⁶¹ Sk. ERP 2017. gada pārskata 2.17. punktu.

⁶² Pretēji neizlietotajām maksājumu apropriācijām, kas tiek iegrāmatotas kā ES budžeta pārpalikums un samazinās dalībvalsts iemaksas ES budžetā nākamajā gadā.

galu galā nav izmantoti, kā arī no rezervēm, kas ir atstātas pieejamas atbilstoši iepriekšējā finanšu gada saistību maksimālajiem apjomiem⁶³. **14. attēlā** parādīts 4,4 miljardu EUR sadalījums starp 15 attiecīgajām dalībvalstīm, no kurām lielākā summa ir Rumānijai.

14. attēls. DFS 2007.–2013. gadam kumulatīvās atceltās saistības, izteiktas procentuālā daļā no kopējiem piešķirumiem un absolūtās summās



Piezīme. Summas ir izteiktas miljonos EUR.

Avots: ERP, pamatojoties uz rādītājiem Komisijas ziņojumos.

⁶³ Komisijas paziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam “Mūsdienīgs budžets Savienībai, kas aizsargā, dod iespējas un aizstāv. Daudz gadu finanšu shēma 2021.–2027. gadam”, COM(2018) 321.

Secinājums un turpmākā virzība

86 Daudzi no faktoriem, kuri ietekmē *RAL* un kurus mēs skatījām šajā dokumentā, ir līdzīgi tiem, kurus Komisija izklāsta savā 2002. gada analīzē⁶⁴ par *RAL* 2000.–2006. gada DFS. Tie ietver divu DFS pārklāšanos, automātiskās saistību atcelšanas noteikuma ietekmi un programmu novēlotu sākšanu. Jaunie faktori, piemēram, prasības, kas attiecas uz ESI fondiem 2014.–2020. gada DFS laikā, ir devušas ieguldījumu pašreizējā *RAL* rekordlīmeņa sasniegšanā. Pamatojoties uz mūsu aplēsēm⁶⁵, kā arī uz Komisijas prognozēm – pieaugums turpināsies arī nākotnē.

Vēsture atkārtotās

87 Pārplānošana, kas līdzīga tai, ko veica 2014. gadā, notika 2000. gadā, un tās rezultātā saistības pārnesa no 2000. gada uz 2001. gadu. Kā jau noskaidrojām (**30. punkts**), arī 2007.–2013. gada DFS sākumā bija kavējumi.

88 2004. gadā neizpildītās saistības 2000.–2006. gada programmām bija par 3,7 miljardiem EUR lielākas, nekā Komisija prognozēja 2002. gadā. Neizpildītās budžeta saistības 1994.–1999. gada programmām bija 3,3 miljardi EUR, bet Komisijas 2002. gada analīzē bija paredzēts, ka tās būs pilnībā likvidētas⁶⁶. Tas liecina, ka prognozētais *RAL* līmenis visu laiku bijis novērtēts par zemu.

89 Kad 2006. gada maijā vienojās par 2007.–2013. gada DFS, tā balstījās uz pieņēmumu, ka līdz 2013. gada beigām *RAL* sasniegs 180 miljardus EUR⁶⁷. Faktiskā summa bija 222 miljardi EUR.

90 Maksājumu prognozes par 2014.–2020. gada programmām pamatojās uz vēsturiskiem datiem no iepriekšējiem diviem DFS periodiem (2000.–2006. g. un 2007.–2013.g. pirmajiem gadiem). Komisija pieņēma, ka kavējumi, kas radās 2007. un

⁶⁴ Komisijas paziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam, “Virzība uz struktūrfondu budžeta izpildi, jo īpaši, par neizpildītajām saistībām (*RAL*), COM(2002)528.

⁶⁵ Sk. ERP 2017. gada pārskata 2.7. punktu.

⁶⁶ Sk. ERP 2004. gada pārskata 2.20. punktu.

⁶⁷ Eiropas Parlamenta Budžeta komitejas darba dokuments par neizpildīto saistību un maksājumu apropriāciju jautājumu.

2008. gadā, neatkārtosies un ka jaunās programmas sāksies agrāk⁶⁸. Šis pieņēmums izrādījās nepareizs, un faktiskā kavēšanās bija vēl ilgāka nekā iepriekšējā plānošanas posmā.

91 Kad 2013. gadā pieņēma pašreizējo DFS, tika prognozēts, ka 2020. gada beigās RAL pārsniegs 260 miljardus EUR⁶⁹. Galvenokārt ņemot vērā to, ka ESI fondu īstenošanas sākšana notika lēnāk, nekā plānots, tiek paredzēts, ka faktiskā summa būs ievērojami lielāka. Saskaņā ar Komisijas 2018. gada prognozi⁷⁰ 2020. gada beigās RAL būs 295 miljardi EUR, bet 2023. gada beigās – 314 miljardi EUR⁷¹.

92 Komisija ziņo, ka precīzas prognozes izdarīšana par maksājumu izmaiņām DFS 2014.–2020. gadam izrādījusies ļoti sarežģīta, īpaši attiecībā uz ESI fondiem. ““A (±) 1 % izmaiņas īstenošanas tempā izraisa (±) 4 miljardus EUR lielas izmaiņas maksājumu vajadzībās”⁷².

93 Kaut arī RAL vai nākotnes maksājumu apropriāciju prognozēšana ir sarežģīts uzdevums, tā ir būtiska daļa nākotnes budžetiem sagatavošanā un ļauj izvairīties no pārmērīgas neveikto maksājumu uzkrāšanās. Tā kā mēs nesam ieteicām Komisijai sagatavot ilgtermiņa maksājumu prognozes⁷³, tad atzinīgi vērtējam to, ka 2018. gada Finanšu regulā ir noteikts, ka Komisijai ir pienākumus katru gadu nosūtīt Eiropas Parlamentam un Padomei ienākošās un izejošās naudas plūsmas ilgtermiņa prognozi, kas aptver nākamās piecus gadus⁷⁴.

⁶⁸ Komisijas dienestu darba dokuments, kas pievienots Komisijas paziņojumam Eiropas Parlamentam un Padomei, Daudz gadu finanšu shēmas 2014.–2020. gadam vidusposma pārskats/pārskatīšana. Uz rezultātiem orientēts ES budžets, SWD(2016)299 final.

⁶⁹ 2019. gada budžeta projekts. Komisijas sagatavotās aplēses.

⁷⁰ Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei “Nākotnes ienākošās un izejošās naudas plūsmas ES budžetā ilgtermiņa prognoze (2019.–2023.)”, COM(2018) 687, 10.10.2018.

⁷¹ Saskaņā ar pieņēmumu, ka nākamie DFS priekšlikumi tiek pieņemti tādi, kā Komisijas tos ierosinājusi.

⁷² Komisijas sagatavotā maksājumu prognoze vidējā termiņā, 2017. gada 16. oktobris.

⁷³ Sk. ERP Atzinumu Nr. 1/2017 (110.–112. punktu), 2017. gada pārskatu (2.49. punktu), 2015. gada pārskatu (2.10. punktu) un 2014. gada pārskatu (2.22. punktu).

⁷⁴ Regula (ES, Euratom) 2018/1046, 247. panta 1. punkts.

Riski attiecībā uz turpmāko budžetu

94 Komisija uzskata, ka “nenokārtoto saistību apjoma pieaugums attiecībā uz ESI fondiem plānošanas perioda trešajā gadā ir daļa no normāla īstenošanas cikla, kā iepriekš novērots attiecībā uz šiem fondiem. Nenokārtotās saistības ievērojami pieauga 2014.–2020. gada saistību apropriāciju sekmīgā ikgadējā profila, $n+3$ noteikuma ieviešanas un lēnās īstenošanas rezultātā”⁷⁵. Tomēr mēs uzskatām, ka pašreizējais augstais RAL līmenis var radīt turpmāk aprakstītos riskus ES budžetam.

Nepietiekamas maksājumu apropriācijas DFS 2014.–2020. gadam pēdējos gados

95 Palāta jau ir norādījusi savos gada pārskatos, ka augstais RAL līmenis palielina maksājumu pārmērīga uzkrājuma risku, līdzīgi tam, kas radās 2013.–2015. gadā, jo pieprasījumu skaits būtiski palielinājās 2014.–2020. gada DFS pēdējos gados⁷⁶.

96 Šo risku var samazināt ar “maksājumu vispārējo rezervi” – īpašu instrumentu, kas neizmantotās rezerves ļauj pārnest uz nākamajiem gadiem⁷⁷.

97 Komisija uzskata⁷⁸, ka 2017. gada beigās nebija pārmērīga neveikto maksājumu uzkrājuma. Tomēr maksājumu uzkrājums 2017. gada beigās, ko veidoja galvenokārt pieprasījumi par 2014.–2020. gada programmām un kas bija saņemti pārāk vēlu, lai tos atmaksātu minētajā gadā, sasniedza 2,3 miljardus EUR. Turpinoties programmas īstenošanai, šis uzkrājums turpmākajos gados, visticamāk, palielināsies.

Nepietiekamas maksājumu apropriācijas nākamajā DFS

98 Tāpat kā iepriekšējos periodos 2014.–2020. gada DFS programmu īstenošanas kavējumi nozīmēja, ka šīm programmām vajadzīgo maksājumu apropriāciju līmenis pirmajos četros gados bija ļoti zems. Tomēr atšķirībā no iepriekšējām daudzgadu finanšu shēmām gada maksājumu apropriācijas 2014. un 2015. gadā tika izlietas gandrīz pilnībā, lai samaksātu 2007.–2013. gada DFS neizpildītās saistības (RAL)⁷⁹. Tas

⁷⁵ Atbilde uz ERP 2016. gada pārskata 2.14. punktu.

⁷⁶ Sk. ERP 2017. gada pārskata 2.47. punktu.

⁷⁷ Sk. ERP 2017. gada pārskata 2.9.–2.12. punktu.

⁷⁸ Komisijas “Budžeta izpildes aktīva pārraudzība un prognozes”. 2017. gada informatīvā piezīme, 2018. gada 16. marts.

⁷⁹ 2014. gadā kā ārkārtas pasākums faktiski tika izmantota neparedzēto izdevumu rezerve maksājumiem, lai pārnestu maksājumu apropriācijas un segtu šā gada vajadzības.

nozīmē, ka aizkavētai īstenošanai bija arī pozitīva ietekme budžeta ziņā, un tā ļāva samazināt maksājumu vajadzības. Tomēr, ja kavēšanās nebūtu notikusi, maksājumu vajadzības pašreizējās DFS pirmajos gados būtu ievērojami lielākas. Attiecībā uz nākamo DFS rodas risks, ka var nepietikt maksājumu apropriācijas, kā tas bija 2011.–2015. gadā⁸⁰ (38. punkts).

99 Komisija ņēma vērā šo jautājumu savā ilgtermiņa prognozē⁸¹. Tā norādīja, ka saskaņotie maksājumu maksimālie apjomi 2019.–2020. gadam un ierosinātie maksimālie apjomi 2021.–2023. gadam atbilst paredzamajām vajadzībām 2014.–2020. gada programmās un tiek pakāpeniski ieviesti 2021.–2027. gada programmās. Jebkāda turpmāka kavēšanās ESI fondu īstenošanā var radīt spiedienu uz 2021.–2023. gada maksājumu maksimālajiem apjomiem un mazināt iespēju segt jauno izdevumu programmu vajadzības.

100 Komisijai un budžeta lēmējinstādēm ir jānovērš šis risks saskaņā ar Padomes lēmumu par pašu resursiem⁸², kas paredz saglabāt pienācīgu līdzsvaru starp saistību un maksājumu apropriācijām. Mūsu 2016. un 2017. gada pārskatos ir sniegtas rekomendācijas, kā risināt šo jautājumu. Savā 2016. gada pārskatā mēs sniedzām šādu ieteikumu: “Prognozējot nākamās DFS maksājumu apropriācijas, Komisijai jāņem vērā nenokārtoto saistību pieaugums, jo ir jāpalīdz nodrošināt saistību un maksājumu apropriāciju pastāvīga attiecība”⁸³. Savā 2017. gada pārskatā mēs sniedzām Komisijai šādu ieteikumu: “Pašlaik, kad notiek apspriešanās par DFS pēc 2020. gada, jāaicina Eiropas Parlamentu un Padomi paredzēt mehānismus, ar kuriem labāk pārvaldīt pārmērīga neatlīdzināto maksājumu uzkrājuma risku, jo pašreizējā un iepriekšējā DFS ir bijis augsts nenokārtoto budžeta saistību līmenis”⁸⁴.

Lielāka ietekme uz ES budžetu

101 Papildus neizpildītajām budžeta saistībām Eiropas Savienībai ir nenokārtotas arī vairākas ievērojamas ilgtermiņa bilances saistības, garantijas un juridiskās saistības⁸⁵.

⁸⁰ Sk. ERP 2016. gada pārskata 2.36. un 2.37. punktu.

⁸¹ Nākotnes ienākošās un izejošās naudas plūsmas ES budžetā ilgtermiņa prognoze (2019.–2023.), COM(2018) 687.

⁸² Padomes Lēmums 2014/335/EK, Euratom (2014. gada 26. maijs)

⁸³ Sk. ERP 2016. gada pārskata 2.48. punktu un 1. ieteikumu.

⁸⁴ Sk. ERP 2017. gada pārskata 2.62. punktu un 3. ieteikumu.

⁸⁵ Sk. ERP 2016. gada pārskata 2.15.–2.20. punktu.

Tās ietver personāla pensijas, aizdevumu garantijas un finanšu instrumentus. Liels *RAL* apjoms palielina ES parāda summas un tādējādi palielina tās budžeta finansiālo risku.

Kā samazināt *RAL*?

102 Lai novērstu maksājumu apropriāciju trūkumu pašreizējās DFS beigās un neizpildīto saistību (*RAL*) nepamatotu pārvietošanu no viena gada uz otru, Eiropas Parlaments, Padome un Komisija vienojās⁸⁶:

- o *RAL* apjoma cieši uzraudzību;
- o saistību atcelšanas noteikumu, īpaši noteikumu par automātisku saistību atcelšanu, stingru piemērošanu;
- o Komisijas aplēšu par vajadzīgo maksājumu apjomu analizēšanu un apspriešanu, lai nodrošinātu, ka ES var izpildīt savas finanšu saistības 2014.–2020. gada plānošanas posmā.

103 Saskaņā ar definīciju *RAL* līmeni var samazināt trijos veidos:

- o palielinot maksājumu apropriāciju līmeni, kad tas ir nepietiekams;
- o atceļot saistības un atbrīvojot līdzekļus un
- o samazinot saistību apropriāciju līmeni nākotnes budžetos, tādējādi atstājot pietiekami daudz maksājumu apropriāciju, lai samaksātu neizpildītās saistības⁸⁷.

104 Maksājumu apropriāciju palielināšana un saistību apropriāciju samazināšana ir budžeta lēmējstāžu lēmums. Saistību atcelšanu stingri reglamentē finanšu noteikumi, kas Komisijai jāievēro. Lai gan iepriekšējos gados atcelto saistību apjoms bija mazs, tie joprojām skaitās neizmantojie budžeta līdzekļi, kurus vairs nevar ieguldīt politikas mērķu sasniegšanā.

105 Sagaidāms, ka 2014.–2020. perioda *RAL* samazināsies laikā no 2020. līdz 2025. gadam, kad atlikumam būtu jābūt nenozīmīgam. Galvenais uzdevums būs nodrošināt, lai jaunajā plānošanas posmā *RAL* nepalielinātos vēl vairāk. Daži no pasākumiem, ko Komisija ievieša attiecībā uz pašreizējo DFS (piemēram, ikgadēja

⁸⁶ Finanšu regula, ko piemēro Eiropas Savienības vispārējam budžetam, 2018. gada jūlijs, pielikums "Iestāžu sadarbība budžeta procedūras laikā".

⁸⁷ Sk. ERP 2016. gada pārskata 2.36. punktu.

grāmatojumu noskaidrošana) vai ierosināja attiecībā uz nākamo DFS (pāreja no “n+3” uz “n+2” saistību atcelšanas noteikumu, priekšfinansējuma samazināšana, līdzīgu pārvaldības un kontroles pasākumu saglabāšana (piemēram, saglabājot izraudzītās iestādes dalībvalstīs), lielāka elastība, pārvietojot līdzekļus programmu ietvaros un starp programmām)⁸⁸ var daļēji atrisinātu šo problēmu.

106 No RAL palielināšanās nākamajā DFS var palīdzēt izvairīties arī turpmāk minētie pasākumi:

- DFS 2021.–2027. gadam un saistīto daudzgadu programmu savlaicīga pieņemšana;
- vienkāršāki noteikumi budžeta izdevumiem⁸⁹;
- pareiza maksājumu vajadzību prognozēšana;
- pienācīga līdzsvara starp saistību apropriācijām un maksājumu apropriācijām nodrošināšana.

⁸⁸ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma un migrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Robežu pārvaldības un vīzu instrumentu, COM(2018) 375.

⁸⁹ Sk. mūsu informatīvos apskatus: “Kohēzijas politikas vienkāršošana pēc 2020. gada”, 2018. gada maijs; Ieguldījums ES pētniecības programmas vienkāršošanā pēc programmas “Apvārsnis 2020”, 2018. gada marts; “KLP nākotne”, 2018. gada marts.

Pielikumi

I pielikums RAL sadalījumā pa galvenajām programmām 2014.–2017. gadā (miljonos EUR)

DFS apakška tegorija	DFS apakškategorijas nosaukums	RAL kopā gada beigās				2017. gada saistību aproprācijas, par kurām nobalsots	2017. gada RAL saistību gados
		2014. g.	2015. g.	2016. g.	2017. g.		
a	b	c	d	e	f	g	h = f / g
1.2.11	Reģionālā konverģence (mazāk attīstīti reģioni)	61 866	69 135	71 813	82 421	26 122	3,2
2.0.20	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA)	16 550	24 643	29 641	32 742	14 366	2,3
1.2.13	Konkurētspēja (vairāk attīstīti reģioni)	16 292	19 157	22 235	25 870	8 251	3,1
1.2.15	Kohēzijas fonds	24 499	22 223	23 497	24 398	9 056	2,7
1.1.31	Apvārsnis 2020	19 947	20 434	19 945	19 928	10 346	1,9
1.2.12	Pārejas reģioni	2 771	8 873	12 382	16 151	5 627	2,9
4.0.3	Attīstības sadarbības instruments (ASI)	8 605	8 613	8 286	8 646	3 168	2,7
4.0.2	Eiropas kaimiņattiecību instruments (EKI)	6 693	7 371	7 345	7 663	2 440	3,1
4.0.1	Pirmspievienošanās palīdzības instruments (IPA II)	5 948	5 898	6 402	6 901	2 115	3,3
1.2.6	Iemaksa Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentam (EISI)	-	1 806	3 402	4 704	1 593	3,0
1.1.82	Transports	4 175	3 510	3 892	3 673	1 723	2,1
1.2.2	Eiropas teritoriālā sadarbība	2 102	1 880	2 217	3 514	1 940	1,8
2.0.31	Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF)	1 549	2 170	2 595	3 218	912	3,5
1.1.10	Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF)	-	1 357	2 460	2 654	2 661	1,0
3.0.1	Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds (AMIF)	689	980	1 734	2 447	1 620	1,5
1.2.5	Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva (īpašais piešķirums)	1 540	2 142	2 215	2 248	-	
1.1.12	Starptautiskais eksperimentālais kodoltermiskais reaktors (ITER)	2 378	2 373	2 128	1 727	323	5,3
1.1.81	Enerģētika	485	803	1 140	1 678	700	2,4
2.0.4	Vides un klimata pasākumu programma (LIFE)	1 176	1 270	1 404	1 564	494	3,2
3.0.2	Iekšējās drošības fonds	738	982	1 191	1 421	739	1,9
1.1.11	Eiropas satelītnavigācijas sistēmas (EGNOS un Galileo)	582	919	1 267	1 300	897	1,4
1.2.4	Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām (FEAD)	91	584	841	1 101	546	2,0
	Galvenās daudzgadu programmas kopā	178 675	207 122	228 033	255 971	95 639	2,7
	Citas programmas	10 509	10 042	10 332	10 817	8 378	
	Kopā	189 183	217 164	238 365	266 788	104 017	

1. piezīme. Programmas sarindotas, ņemot vērā RAL apjomu 2017. gadā.

2. piezīme. RAL kopējās summas neietver citu iestāžu RAL.

Avots: ERP, pamatojoties uz informāciju Komisijas datu noliktavā.

II pielikums Kumulatīvie maksājumu rādītāji un RAL 2017. gada beigās sadalījumā pa dalībvalstīm attiecībā uz 2014.–2020. gada DFS

Dalībvalsts	No DFS piešķirtās summas (miljardi EUR)	Priekšfinansējums līdz 2017. gada beigām	Starposma maksājumi līdz 2017. gada beigām	Kopējais maksājumu apjoms	2014.–2020. gada RAL 2017. gada beigās (miljardi EUR)
a	b	c	d	e = c + d	f
FI	3,77	3,8 %	33,9 %	37,7 %	0,7
AT	4,92	3,5 %	26,7 %	30,2 %	1,3
IE	3,50	4,3 %	25,8 %	30,1 %	0,9
LU	0,14	3,8 %	23,6 %	27,4 %	0,0
EL	21,37	10,4 %	14,4 %	24,8 %	6,5
PT	26,09	5,6 %	16,5 %	22,1 %	8,8
SE	3,72	4,6 %	17,5 %	22,1 %	1,3
EE	4,42	4,9 %	16,3 %	21,2 %	1,4
LT	8,45	4,9 %	15,0 %	19,9 %	2,9
CY	0,95	6,0 %	13,3 %	19,3 %	0,4
DK	1,55	3,9 %	15,4 %	19,3 %	0,5
FR	27,84	4,7 %	14,3 %	19,0 %	10,1
UK	16,88	4,5 %	13,1 %	17,6 %	6,4
HU	25,11	5,1 %	12,2 %	17,3 %	9,5
LV	5,69	5,0 %	12,2 %	17,2 %	2,1
DE	27,93	4,5 %	12,5 %	17,0 %	10,8
NL	1,89	4,4 %	12,0 %	16,4 %	0,7
RO	31,18	5,7 %	10,4 %	16,1 %	11,9
BG	9,99	5,0 %	10,9 %	15,9 %	3,9
BE	2,87	5,3 %	10,4 %	15,7 %	1,1
PL	86,65	5,2 %	10,4 %	15,6 %	33,2
CZ	23,89	5,1 %	9,6 %	14,7 %	9,8
SK	15,49	5,1 %	9,0 %	14,1 %	6,2
SI	3,95	4,8 %	8,9 %	13,7 %	1,7
ES	42,56	5,0 %	6,8 %	11,8 %	17,5
MT	0,83	5,0 %	6,3 %	11,3 %	0,4
HR	10,93	5,2 %	5,7 %	10,9 %	4,7
IT	44,70	5,1 %	5,5 %	10,6 %	20,3
CB	9,26	5,6 %	2,7 %	8,3 %	3,1
Kopā	466,54	5,3 %	11,1 %	16,4 %	178,2

1. piezīme. CB attiecas uz pārrobežu programmām.

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas ziņojumu "ESI fondu budžeta izpilde – 2017. g.".

ERP darbinieku grupa

Šo ERP ātro stāvokļa apskatu “ES budžeta neizpildītās saistības tuvplānā” pieņēma V apakšpalāta, kuru vada ERP loceklis *Lazaros S. Lazarou* un kura revidē ES finansēšanu un pārvaldību. Šo darbu vadīja ERP locekle *Annemie Turtelboom*, kurai palīdzēja locekles biroja vadītājs *Dennis Wernerus*; atbildīgā vadītāja *Margit Spindelegger*; darbuzdevuma vadītājs *Paul Sime*, kā arī *Michael Tatianos* un *Mircea-Cristian Martinescu*. Lingvistisko atbalstu nodrošināja *Thomas Everett*, un sekretariāta pakalpojumus sniedza *Manuela Magliocca* un *Valérie Tempez-Erasmi*.

Pēc vairākiem gandrīz nepārtrauktas palielināšanās gadiem ES budžeta neizpildīto saistību vērtība 2017. gada beigās bija sasniegusi jaunu rekordu – 267 miljardus EUR. To lielākā daļa atspoguļo ES budžeta nākotnes maksājumu saistības. Šā apskata mērķis ir palūkoties, kā neizpildīto saistību summa ir pieaugusi laika gaitā un kādi ir galvenie faktori, kas nosaka šo augšupejošo tendenci. Starp šiem faktoriem ir saistību apropriācijas, kas pārsniedz maksājumu apropriācijas, vecās DFS slēgšanas pārklāšanās ar jaunās sākšanu un ES finansētās programmas dalībvalstīs, kuras saskaras ar lēnu īstenošanu. Mēs nosakām riskus, ko ES budžetam rada lielais neizpildīto saistību apjoms, piemēram, nespēja izpildīt nākotnes maksājumus, kā arī iespējamus risinājumus.

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1

Uzziņām: eca.europa.eu/lv/Pages/ContactForm.aspx

Timekļa vietne: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors



EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA



© Eiropas Savienība, 2019

Lai izmantotu vai reproducētu fotoattēlus vai citus materiālus, uz kuriem neattiecas Eiropas Savienības autortiesības, atļauja jālūdz tieši autortiesību īpašniekam.